

Медіааналітика. I квартал 2024 року

(1 січня – 15 березня 2024 року)

КОРУПЦІЯ ЧЕРЕЗ ФІЛЬТРИ ЗМІ

Аналітичний звіт підготовлено за підтримки
Антикорупційної ініціативи ЄС в Україні (EUACI)

[Вступні зауваги та методологія дослідження \(4\)](#)

Особливості висвітлення корупції (5-10)

[Особливості висвітлення корупції в ЗМІ \(5\)](#)

[Особливості висвітлення корупції в Соцмережах \(6\)](#)

[Ключові судження про корупцію в ЗМІ \(7-8\)](#)

[Ключові судження про корупцію в Соцмережах \(9-10\)](#)

Зв'язок корупції з війною (11-14)

[Зв'язок корупції з війною в ЗМІ та Соцмережах \(11\)](#)

[Динаміка зв'язку корупції з війною в ЗМІ та Соцмережах \(12\)](#)

[Зв'язок корупції з війною у розрізі типів корупції в ЗМІ та Соцмережах \(13\)](#)

[Ключові судження про корупцію, пов'язані з війною, в ЗМІ та Соцмережах \(14\)](#)

Типи та міра подолання корупції (15-20)

[Увага до типів корупції в ЗМІ \(15\)](#)

[Увага до типів корупції в Соцмережах \(16\)](#)

[Динаміка уваги до типів корупції в ЗМІ \(17\)](#)

[Динаміка уваги до типів корупції в Соцмережах \(18\)](#)

[Динаміка параметру «міра подолання корупції» в ЗМІ \(19\)](#)

[Динаміка параметру «міра подолання корупції» в Соцмережах \(20\)](#)

Інституційна корупція (21-25)

[Міра подолання інституційної корупції в ЗМІ \(21\)](#)

[Міра подолання інституційної корупції в Соцмережах \(22\)](#)

[Суб'єкти інституційної корупції в ЗМІ та Соцмережах \(23-25\)](#)

Корпоративна корупція (26-29)

[Міра подолання корпоративної корупції в ЗМІ \(26\)](#)

[Міра подолання корпоративної корупції в Соцмережах \(27\)](#)

[Суб'єкти корпоративної корупції в ЗМІ та Соцмережах \(28-29\)](#)

Корупція в органах місцевого самоврядування (30-32)

[Міра подолання корупції в органах місцевого самоврядування в ЗМІ \(30\)](#)

[Міра подолання корупції в органах місцевого самоврядування в Соцмережах \(31\)](#)

[Суб'єкти корупція в органах місцевого самоврядування в ЗМІ та Соцмережах \(32\)](#)

Побутова корупція (33-35)

[Міра подолання побутової корупції в ЗМІ \(33\)](#)

[Міра подолання побутової корупції в Соцмережах \(34\)](#)

[Суб'єкти побутової корупції в ЗМІ та Соцмережах \(35\)](#)

Громадськість та діджиталізація (36-39)

[Роль громадськості у подоланні корупції в ЗМІ та Соцмережах \(36\)](#)

[Топ громадських організацій, які згадуються в ЗМІ та Соцмережах \(37\)](#)

[Корупція та діджиталізація в ЗМІ та Соцмережах \(38-39\)](#)

Ключові актори та спікери (40-48)

[Відповідальні за корупцію в ЗМІ та Соцмережах \(40\)](#)

[Органи, залучені до боротьби з корупцією, в ЗМІ та Соцмережах \(41\)](#)

[Ключові спікери з теми корупції в ЗМІ \(42-44\)](#)

[Ключові джерела з теми корупції в Соцмережах \(45-47\)](#)

[Ключові проросійські джерела в Соцмережах \(48-49\)](#)

[Динаміка згадування викривачів корупції в ЗМІ та Соцмережах \(50\)](#)

Додаткові характеристики висвітлення корупції (51-57)

[Особливості висвітлення корупції в різних типах ЗМІ \(51\)](#)

[Типи матеріалів в ЗМІ \(52\)](#)

[Топ ЗМІ за висвітленням корупції \(53\)](#)

[Розподіл уваги в Соцмережах та за типом дописів \(54\)](#)

[Регіональний вимір висвітлення корупції в ЗМІ та Соцмережах \(55-57\)](#)

[Висновки \(58\)](#)

Дослідження «Корупція через фільтри ЗМІ» охоплює 1 квартал 2024 року (період з 1 січня до 15 березня) й присвячене аналізу особливостей висвітлення теми корупції в українському інформаційному просторі. Цей аналітичний звіт виконано з використанням методик, які застосовувалися в аналогічних дослідженнях, проведених Центром контент-аналізу в 2019, 2021 та 2023 роках, що дає можливість порівнювати тенденції й тренди. Як і в дослідженні 2023 року, проаналізовано, окрім ситуації в медіа, також і процеси в українському сегменті соціальних мереж і месенджерів, які набули особливої ваги протягом останніх років.

Дослідження ЗМІ проводилося на матеріалах вибірки Топ-100 ЗМІ, куди входять інформаційні сайти та друковані медіа, а також випуски новин семи телевізійних каналів (Телемарафон «Єдині новини», Прямий, 5 канал, Еспресо, 24 канал, Київ, Суспільне Київ). У цій вибірці медіа за досліджуваний період було виявлено 24606 повідомлень зі згадуваннями слів «корупція», «хабарництво» та інших, а також назв антикорупційних органів, українською та російською мовами. З них шляхом пропорційної вибірки було випадковим чином виокремлено 1145 релевантних повідомлень, або кожне двадцятьє.

Що стосується соціальних мереж, то були проаналізовані 376 найпопулярніших постів у Facebook, Telegram та Youtube, які набули найбільшого поширення й мали найбільшу кількість контактів з аудиторією. Враховувалися як питоми українські акаунти, так і проросійські, але розраховані на українську аудиторію.

Кодування відбувалося за такими параметрами:

- 1) **Конкретність.** Виокремлювалися згадування про конкретні випадки корупції на противагу до загальних міркувань на цю тему або згадувань антикорупційних органів.
- 2) **Ступінь подолання корупції.** Визначався для згадувань конкретних випадків корупції, мав такі значення: подолано / корупція безкарна, потребує подолання / корупція в процесі подолання. Подоланими вважалися лише кейси, що завершувалися в судовому порядку.
- 3) **Жанр повідомлення у медіа.** Використовувалася спрощена класифікація з п'ятьма жанрами: новина / аналітична стаття / інтерв'ю / розслідування / репортаж.

4) **Тип корупції.** **Інституційна** (в державних органах), **побутова** (коли суб'єктом корупції виступає громадянин, котрий намагається в неправомірний спосіб вирішити життєві проблеми), **корпоративна** (середній і великий бізнес, включаючи корпоративізовані держпідприємства) та корупція **в органах місцевого самоврядування**.

5) **Суб'єкти корупції.** Тобто, установи або особи, які допустили корупцію. Параметр з невідомою наперед кількістю значень.

6) **Судження про корупцію.** Судження, в яких суб'єктом або предикатом виступає корупція.

7) **Зв'язок корупції та боротьби з корупцією з війною.**

8) **Зв'язок корупції та боротьби з корупцією з діджиталізацією.**

10) Теми щодо зв'язку корупції й діджиталізації.

11) **Роль громадськості.** 4 значення змінної: громадськість викрила корупцію / громадськість мітингує, проводить акції, вимагаючи розслідування корупції / громадськість іншим чином долучається до цієї проблематики / без причетності громадськості.

12) **Громадські організації,** що задіяні в подоланні корупції.

13) **Відповідальний за корупцію** відповідно до тексту повідомлення. Ідеться про особу, інституцію або поняття, на яке експліцитно покладається відповідальність у тексті публікації.

14) **Орган, який залучений до боротьби з корупцією, якщо такий згаданий в тексті.**

15) **Регіон України,** в якому стався корупційний випадок (якщо такий згадано в тексті, або ж використовується параметр «Всеукраїнський рівень»).

16) **Спікери та джерела в соціальних мережах,** які говорили про корупцію.

17) Згадування явища «**викривачі корупції**».

Результати дослідження та висновки подано на наступних слайдах.

ЗМІ. ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

1 січня – 15 березня 2024 року

ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ В ІНФОПРОСТОРІ

Перший квартал 2024 р. **був помітно песимістичнішим** за весь минулий рік: меседжі про безкарність та нездоланність корупції охоплювали вчетверо більший відсоток аудиторії.

Найбільш помітним конкретним випадком корупції стала **справа Гринкевичів**, яка активно обговорювалася, починаючи з січня. Велику увагу привернула не лише сама оборудка звинувачуваного, а і його спроба дати хабар для зняття арешту з активів. Також системно поширювалися новини про пошук Гринкевича-молодшого.

Загальні міркування про явище корупції також були **пов'язані з армійськими закупівлями**: передовсім систему коментував нещодавно призначений на посаду голови агентства ресурсного забезпечення армії А.Жумаділов.

Період пройшов під знаком матеріалів ЗМІ про **корупційні ризики законопроекту про мобілізацію**: сам закон в звітному періоді не був ухваленим, але його версії, пропозиції щодо документа та правки до нього регулярно згадувалися від початку січня. Побоювання лунали з вуст очільниці антикорупційного комітету ВР. НАЗК аналізувало діяльність ВЛК в цьому аспекті, визнавало необхідність ретельнішого вивчення випадків визнання призовників непридатними. Юридична спільнота розмірковувала над **моральними драйверами корупції** в цій галузі: серед них – втома населення; вичерпаність пасіонарного прошарку, який вже служить; а також згадки про корупційні скандали, які роздмухували **наративи нібито про несправедливість мобілізації** (ті, хто міг собі дозволити не служити або навіть виїхати, уникнули армії).

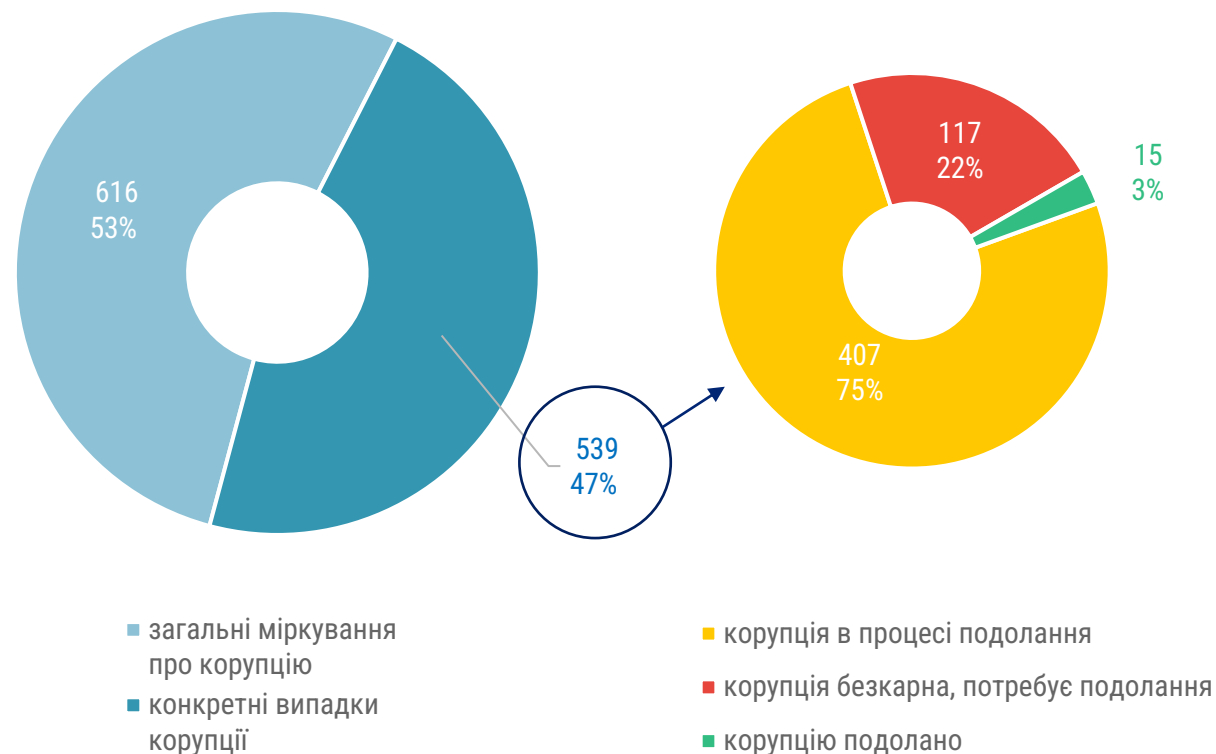
Для посадовців впровадили **декларування активів**: розмови про це звучали з початку року і часто супроводжувалися обговоренням прикладів антикорупційних дій інших держав. Спікери НАЗК звітували про статистику подачі декларацій. Фінансова доброчесність позиціонувалась як цінність при працевлаштуванні в держоргани.

Євроінтеграційна тематика також часто містила тези щодо боротьби з корупцією: ця вимога є однією з найголовніших від партнерів, з нею пов'язано і кредитування. Тему покривали численні новини про спілкування з партнерами з цього питання.

КОРУПЦІЯ БУЛА ПРИСУТНЯ ЯК СТАЛИЙ НАРАТИВ, ЯКИЙ СЛІДУВАВ ТІННЮ ЗА ЗГАДУВАННЯМИ ВЛАДИ. ПОМІТНИМ БУВ АКЦЕНТ НА МІЛІТАРНІЙ ЦАРИНІ – ЯК У ПРОЦЕСІ ЗАКУПІВЕЛЬ ДЛЯ АРМІЇ, ТАК І В ТЕМІ ДІЯЛЬНОСТІ ТЦК ТОЩО

(кількість повідомлень у вибірці ЗМІ)

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

СОЦМЕРЕЖІ. ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

1 січня – 15 березня 2024 року

ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ В ІНФОПРОСТОРІ

Активні користувачі соцмереж щодо перспектив викорінення корупції в Україні були налаштовані **ще більш скептично, ніж медіа**: мало не половина повідомлень з вибірки у соцмережах сигналізувала про безкарність корупції. Так само впадає у вічі більша **схильність до теоретизування і спекуляцій**: конкретні випадки корупції згадувалися рідше, аніж загальні міркування.

Серед загальних міркувань був помітний **наголос на євроінтеграційних вимогах**. Цитувалися спікери Європарламенту, котрі називали антикорупційні реформи найголовнішими на шляху інтеграції; їхні меседжі поширювали новинні пабліки. Помітною хвилиною пройшло повідомлення, що в січні Україна поліпшила свій результат щодо рівня сприйняття корупції: він ще викликає занепокоєння й поступається країнам-членам, але вже близький до показника інших країн-кандидатів на вступ до ЄС.

Популярним став **фреймінг корупції як некоректної роботи державної системи**: якщо навести лад, це допоможе бюджету, в тому числі і в контексті військових потреб. Журналіст телемарафону «Єдині новини» Є.Плінський наголошував на такому розв'язку як на альтернативі підвищенню податків для малого бізнесу. Як приклад «хаосу в системі» він навів кейс нещодавно закритої і вже знов відкритої фабрики Юнайтед Тобакко (навіть Д.Гетманцев називав її символом української корупції).

До порядку денного помітно долучалися **проросійські блогери**, як-от О.Арестович (в діалозі з російськими опозиціонерами назвав корупцію найголовнішою українською проблемою). А.Шарій розкручував тему корупції на американській військовій допомозі: Пентагон нібито відкрив 50 кримінальних справ. Д.Панченко ініціювала інформатаку проти нової очільниці Агенції оборонних закупівель.

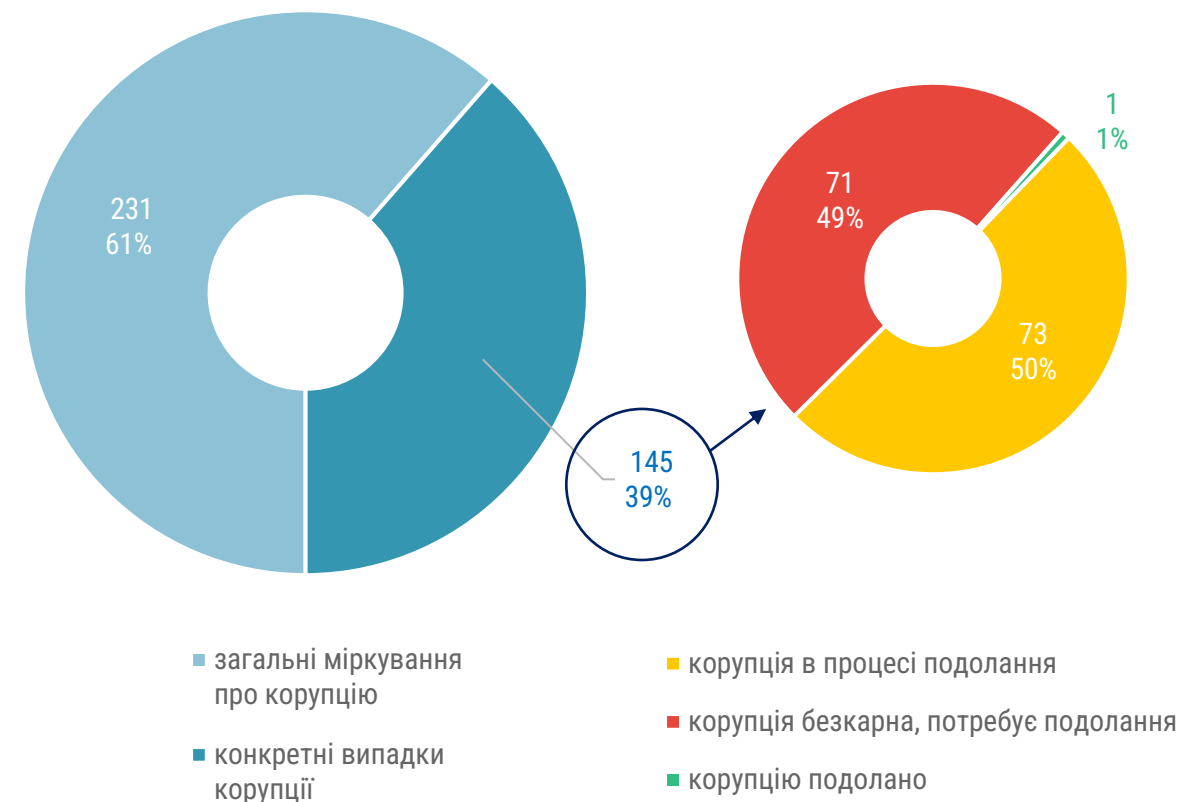
Помітною темою в соціальних мережах стало **впровадження Міністерством ВС боту для скарг на здирництво і вимагання хабарів**. Його реклама пройшла популярними новинними каналами наприкінці лютого, втім, подальших звісток про результативність роботи у звітний період зафіксовано не було.

Серед **конкретних кейсів корупції**, пильно обговорюваних в соціальних мережах, найдужчу увагу привернув скандал з ректором КНУ ім. Т.Шевченка. Студенти ЗВО склали петицію з вимогою розслідування, а допис про це вірусно поширювався в Telegram.

СЕРЕД БЛОГЕРІВ ДОСИТЬ ГУЧНО ЛУНАЛИ ГОЛОСИ ПОПУЛЯРНИХ ПРОРОСІЙСЬКИХ СПІКЕРІВ: ВОНИ ВИЗНАЧАЛИ КОРУПЦІЮ ПРОБЛЕМОЮ ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ Й АКТИВНО ПРАЦЮВАЛИ З АВДИТОРІЄЮ ЧЕРЕЗ ВІДЕОСЮЖЕТИ

(кількість повідомлень у соцмережах)

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

ЗМІ. КЛЮЧОВІ СУДЖЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ

(Кількість контактів з аудиторією)

7 758 417

4 017 925

3 848 287

3 509 335

2 674 245

2 398 629

1 827 222

1 335 752

■ Меседжі про результативність та перспективність боротьби з корупцією

■ Меседжі про неподоланність корупції і марність боротьби з нею

Попри війну, корупція панує

Бізнесмена, який наживався на війні, заарештували

Закон про мобілізацію містить корупційні ризики

Влада ефективно бореться з корупцією

Вся влада – корумпована

Влада планує допрацювати закон про мобілізацію, який містить корупційні ризики

Посадовців викрито на махінаціях і хабарництві

Одна з головних умов для вступу України в ЄС – боротьба з корупцією

Найпопулярніша теза, часто її висловлювали й офіційні особи, як-от **А.Жумаділов**. Корупція визнавалася системною, головню пов'язаною з закупівлями й зловживанням службовим становищем. Повідомляли ресурси: Єдині новини, Прямий, Еспресо, 5 канал, 24 канал, Цензор, ТРК Київ, Обозреватель

Найгучнішою в звітний період стала справа **Гринкевичів**. В підумку бізнесмена заарештовано. Повідомляли ресурси: Єдині новини (92% охоплення), Еспресо, Прямий, 5 канал, Кореспондент.net, УП, Цензор.net, UA.news, 24 Канал

Висвітлення теми містило чимало критики законопроекту. Розгляд розпочався одразу після «старих» різдвяних свят і не закінчився до кінця кварталу. На корупційних ризиках наголошували, зокрема, й нардепи. Повідомляли ресурси: Єдині новини, Прямий, Еспресо, 5 канал, Голос України, УП, Цензор.net

В темі підкреслювали зовнішню мотивацію долати корупцію. Обговорювали, починаючи з лютого. Найчастіше інфоприводи були пов'язані з **вимогами ЄС**, необхідними для кредитування. Повідомляли ресурси: Єдині новини (98%), ТСН, Gazeta.ua, Главком, NV, Економічна правда, ЛІГАБізнесінформ

Звинувачення лунали як системно, так і в контексті інфоприводів. Найбільший сплеск уваги забезпечив **закон про декларування для посадовців** – чимало з них намагалися уникнути декларування або відкласти на потім. Повідомляли ресурси: Єдині новини (83%), Прямий, Еспресо, 5 канал, 24 Канал, ТРК Київ, Espresso.tv, Телеграф

Найбільш корупціогенною визнано норму про обмеження повноважень військовозобов'язаних (в разі неявки в ТЦК) – на цьому наголосив і антикорупційний комітет ВР. 11-12 січня тривали обговорення в медіа (ТК 5 канал, УП, ТРК Київ, Gazeta.ua і Радіо Свобода). **НАЗК** проаналізувало статистику роботи ВЛК, 14-15.01 дослідження цитували Єдині новини, УП та УНН. **С.Нагорняк** був впевненим, що при обговоренні закону намагалися обирати найкращі рішення, але документ ще досить сирий. 30.01 поширив NV

Викриття нерідко були продовженням минулорічних кейсів й часто пов'язані з мілітарною аджендою. Гучними ставали справи про **ТЦК**, закупівлі (наприклад, в лютому заарештовано **О.Лісва**). Повідомляли ресурси: Єдині новини (13%), Прямий, Еспресо, 5 канал, 24 Канал, Кореспондент.net, УП, Цензор

Лунало коментарем до майже всіх новин про просування на шляху євроінтеграції. Повідомляли ресурси: Єдині новини (86%), Прямий, Кореспондент, Обозреватель, УНІАН, rbc.ua, ТСН

ПОМІТНИМ БУВ ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ (ЄС) НА АНТИКОРУПЦІЙНІ ДОСЯГНЕННЯ ДЕРЖАВИ (ЯК-ОТ ПОНОВЛЕННЯ ДЕКЛАРУВАННЯ). ВЕЛИКА ЧАСТИНА НОВИН БУЛА ПРИСВЯЧЕНА НАЖИВАННЮ НЕДОБРОЧЕСНИХ ДІЯЧІВ НА ВІЙНІ

ЗМІ. КЛЮЧОВІ СУДЖЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ

(Кількість контактів з аудиторією)

1 237 005

1 166 739

1 088 065

738 712

540 575

386 780

339 038

294 854

■ Меседжі про результативність та перспективність боротьби з корупцією

■ Меседжі про неподоланність корупції і марність боротьби з нею

Антикорупційні органи справляються з роботою

Владі потрібно усунути будь-яку корупцію

Бізнесмени наживаються на війні

В місцевих радах і територіальних громадах процвітає корупція

Антикорупційні органи здійснюють тиск на бізнес

Викрито схеми закупівель для ЗСУ за завищеними цінами

Антикорупційні органи проводять прозорі конкурси на посаду директора

Правоохоронні органи успішно борються з корупцією

НАЗК не лише відновлювало декларування активів для посадовців, а й звітувало про його результати. В медіа схвально висвітлювалися кадрові зміни в антикорупційних органах. Повідомляли ресурси: Єдині новини (96%), ТК Прямий, Еспресо, Люкс ФМ, 5 канал, Голос України, УП, Цензор.нет

Заклики лунали в січні-лютому. Часто були пов'язані з **мобілізаційним процесом**: від законопроєкту вимагали унеможливити відкуп від призову. Повідомляли ресурси: Єдині новини, ТК Прямий, 24 Канал, Корреспондент.net, Цензор.нет, ТРК Київ, Obzrevatel, Суспільне Київ. В критичних щодо держави публікаціях через недостатню боротьбу з корупцією звучало ім'я **Р.Ахметова** – справа проти нього, на думку окремих експертів (**Ю.Левченко**), стала б справжнім доказом дієвості держави

Найбільшим уособленням корупційного зв'язку бізнесу з державою стала справа **Гринкевичів**, яка дійшла навіть до обговорення в телемарафоні. Повідомляли ресурси: Єдині новини, Еспресо, Прямий, 5 канал, УП, Цензор.нет, UA.news, Корреспондент.net

Найгучнішим регіональним злочином стала справа начальника **Київського метрополітену** (березень). Крім іншого, це ініціювало й звинувачення **СН** на адресу **В.Кличка**. Також в лютому викривали завищені витрати на реконструкцію вулиць в Одесі. Повідомляли ресурси: ЄН (96%), ТРК Київ, Думская, Телеграф, Інформатор.Київ, Dsnews. При цьому ЗМІ ставили питання не лише до викритих на корупції чиновників, але й до їхнього керівництва

Одним з наслідків тиску експерти називали бажання бізнесу максимально уникати зв'язків з державою, як-от за можливості не бути причетними до тендерів. Через це, як наслідок, страждала побудова фортифікацій. Повідомляли ресурси: Єдині новини, Прямий, Еспресо, Люкс ФМ, 5 канал, Голос України, УП, Цензор.нет

В січні підсумовувалися минулорічні скандали, далі сплеск уваги викликав арешт **О.Лієва**. Проте опозиційні джерела критикували **МО** за недостатню роботу з викриття. Повідомляли ресурси: ЄН, Прямий, Еспресо, Голос України, 5 канал, 24 Канал, Корреспондент, УП

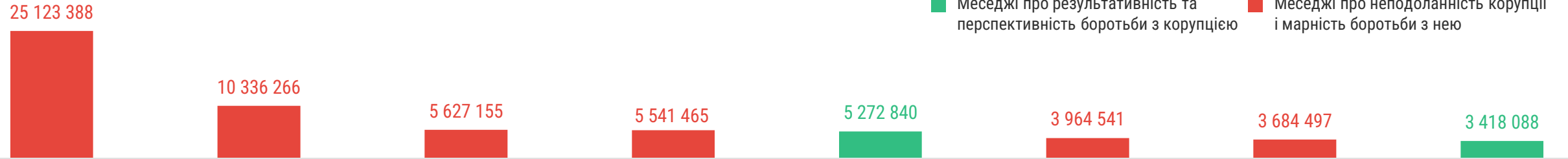
Найбільш помітним стало призначення **В.Павлушика** на посаду голови **НАЗК**. Повідомляли ресурси: ЄН, Прямий, Еспресо, Люкс ФМ, 5 канал, Голос України, УП, Цензор.нет, 24 Канал

Рік почався зі справи **В.Князева**: суддю заарештовано за отримання хабаря. Попри пізніше звільнення судді під заставу, це стало найбільш обговорюваною справою. Повідомляли ресурси: 5 канал, Еспресо, Корреспондент.net, УП, Цензор.нет, UA.news, 24 Канал, ТРК Київ

ПОВ'ЯЗАНІ З ДЕРЖАВОЮ КАНАЛИ В ЦІЛОМУ СХВАЛЮВАЛИ АНТИКОРУПЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ. НОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ В СИСТЕМІ ДІСТАВАЛИ ПОЗИТИВНІ ВІДГУКИ Й ВІД ОПОЗИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

СОЦМЕРЕЖІ. КЛЮЧОВІ СУДЖЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ

(Кількість контактів з аудиторією)

Попри війну, корупція панує

Лунало від західних політиків, українських спікерів, навіть проросійські блогери долучаються до звинувачень. Повідомляли ресурси: Труха (10%), О.Арестович, А.Шарій, Лачен пише, Г.Максимчук, Україна Сейчас, Неарестович, О.Шелест. Відеоблогери іноді отримували навіть більші за традиційні медіа аудиторії

Влада використовує війну для власного збагачення

Звинувачення влади в наявних і запланованих оборудках також великою мірою звучали від проросійських українців, в тому числі з-за кордону. Д.Панченко (14%), А.Шарій, Music for YOU, novynua, UkrainelsFighting, Легітимний, Інсайдер, Резидент

Бізнесмени наживаються на війні

Д.Панченко з великим ентузіазмом долучилася до висвітлення справи **Гринкевичів**. Загалом тему, крім нативного обговорення, помітно роздмухували. Повідомляли ресурси: Д.Панченко (чверть від усієї уваги), rostysloveproduction, Video NV, Легітимний, hromadske, Україна Online, І.Лаченков, Шо по УкрТві?

Вся влада - корумпована

Узагальнення великою мірою звучали від проросійських блогерів, але й від українських політичних лідерів суспільної думки теж. Повідомляли ресурси: Д.Панченко (28%), Україна Сейчас, Інсайдер, УНІАН, Телеграмна служба новин, Всевидящее ОКО, Україна Online, В.Пекар

Викрито схеми ухилення від мобілізації

Висвітлювалася діяльність **ВЛК (В.Ляшко** анонсував перевірки в столиці), критику викликали причетні до ситуації посадовці. Повідомляли ресурси: Труха, Гнила черешня, Д.Панченко, Реальний Київ, Україна Сейчас, Інсайдер, Реальна Війна, Одеса INFO

Гучні кримінальні справи нічим не закінчуються, корупціонери жодним чином не покарані

І знов найгучніше про «зраду» каже екс-ведуча **NewsOne. Д.Панченко (29%)**, а також **А.Шарій, Україна Сейчас, М.Чокнадій, Батальйон «Монако», І.Трибухівська, М.Шнайдер, О.Мартинюк**

Посадовці займаються махінаціями і хабарництвом

Висвітлювалися розрізнені випадки, помітну увагу в березні отримала, зокрема, справа **Д.Яковлева (ініціює Труха)**. Повідомляли ресурси: Труха (29%), Д.Панченко, Реальний Київ, Інсайдер, Одеса INFO, Аутсайдер, Батальйон «Монако», Україна Online, Быстро и точно

Україна поліпшила показники в індексі сприйняття корупції

Дана теза стала найбільшою історією успіху в контексті подолання корупції у звітний період. Повідомляли ресурси: **Труха (29%), Україна Сейчас, Інсайдер, Реальна Війна, Аутсайдер**

У ПРОСТОРИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ КЛЮЧОВИМИ ТРАНСЛЯТОРАМИ НАРАТИВІВ ПРО ТОТАЛЬНУ КОРУПЦІЮ ВИСТУПИЛИ ПРОРОСІЙСЬКІ БЛОГЕРИ, ЧАСТИНА З ЯКИХ ПЕРЕХОВУЄТЬСЯ ЗА КОРДОНОМ. ПРИКМЕТНО, ЩО Д.ПАНЧЕНКО ВИПЕРЕДИЛА БАГАТОРІЧНОГО ПРОПАГАНДИСТА А.ШАРІЯ

СОЦМЕРЕЖІ. КЛЮЧОВІ СУДЖЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ

(Кількість контактів з аудиторією)

■ Меседжі про результативність та перспективність боротьби з корупцією
■ Меседжі про неподоланність корупції і марність боротьби з нею

3 163 312

2 693 754

2 573 109

2 070 609

1 744 415

1 639 323

1 579 236

1 484 911

Україна могла використовувати надану західну допомогу не за призначенням

ОП зловживає посадами та перевищенням влади

Місцеву владу викрито на махінаціях і хабарництві

Цифровізація допомагає боротися з корупцією

Посадовців викрито на махінаціях і хабарництві

Влада переслідує антикорупційних журналістів

У ЗВО процвітає корупція Чоловіки відкупляються від мобілізації

Поширювали публікацію Bloomberg про відкриті Пентагоном кримінальні справи. Повідомляли ресурси: Труха (31%), А.Шарій, Легітимний, Україна Сейчас, Інсайдер, Реальна Війна, Резидент, Аутсайдер

З кінця лютого почалася кампанія критики ОП та **В.Зеленського**. Найзатятішим був **А.Шарій** (третина аудиторії – його), також участь взяли ресурси Україна Сейчас, Легітимний, ЗеРада, В.Ар'єв

Помітною стала справа **В.Карплюка** – екскмер **Ірпеня** отримав гроші на будівництво вже наявного парку. Згадували ресурси Труха (32%), Гнила черешня, Інсайдер, ЗеРада, Україна Online, СБУ, А.Потіха, Т.Бугаєнко

Наприкінці лютого **МВС** анонсував свій чат-бот для скарг на корупцію. Повідомляли ресурси: Труха (47%), Інсайдер, Times of Ukraine, ТСН, ПравдаТУТ, В.Шабунін, І.Троянов, К.Мельник

Найпомітніше їх викривали проросійські блогери, часті звинувачення на адресу **оточення В.Зеленського**. Повідомляли ресурси: Труха, Д.Панченко, Реальний Київ, Інсайдер, Одеса INFO, Аутсайдер, Батальйон «Монако», Україна Online

В другій половині січня розгорнулася справа зі стеженням за **Bihus.info** – а потім чистки в **СБУ** з цього приводу. До березня тематика вщухла. Стежили ресурси: Легітимний (чверть від всієї уваги), Резидент, Україна про Головне, ЗеРада, В.Портников, О.Нотевський, Ю.Ніколов, І.Геращенко

З посиланням на **Слідство.Інфо** пабліки поширювали інформацію про коштовні покупки **ректора КНУ ім.Т.Шевченка**. 29.01 хвиля закликів підписати петицію про розслідування зафіксована на ресурсах: Труха (59%), Реальна Війна і Всевидящее ОКО

Критика часто лунала від військових: новини давали сторінки офіційних органів, як-от **Держприкордонслужби**. Також стежили ресурси: Україна Сейчас (30%), Резидент, Батальйон «Монако», принцеса Кенні, Варнак занадто толерантний, ДПСУ, Актуальна Правда, Сіндзе

ПОПРИ АКТИВНІСТЬ ДЕРЖОРГАНІВ В КОМУНІКАЦІЇ ВЛАСНОЇ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ, ЗА ОХОПЛЕННЯМ ЇХНІ ОФІЦІЙНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА В СОЦМЕРЕЖАХ СУТТЄВО ПОСТУПАЛИСЯ ПОПУЛЯРНИМ НОВИННИМ ПАБЛІКАМ (ЧАСТІШЕ ЗА ВСЕ – ТРУСІ). ПРИКМЕТНО, ЩО АТАКИ ПРОТИ В.КЛИЧКА В СОЦМЕРЕЖАХ БУЛИ НЕПОМІТНІ: ПОДІЇ РОЗГОРТАЛИСЯ В ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ЗВ'ЯЗОК КОРУПЦІЇ З ВІЙНОЮ

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

ЗВ'ЯЗОК З ВІЙНОЮ

Пов'язані з війною кейси стали помітно популярнішими порівняно з 2023 роком: насамперед на це вплинула гучна справа Гринкевичів.

Крім того, у звітний період державні органи здійснювали впорядкування публічних закупівель для армії, реагуючи на шлейф негативу в цій сфері, що тягнувся з часів міністра оборони О.Резнікова. А.Жумаділов, призначений керівником Агентства ресурсного забезпечення армії, коментував наявну системну корупцію в галузі, яку прагне ліквідувати.

Гучною (і такою, що суттєво вплинула на інфоландшафт) стала тема мобілізації. Народні депутати пропонували численні правки до законопроекту для врегулювання процесу, що спричинило суспільну дискусію про корупційні ризики, закладені до обговорюваного закону. Лунали коментарі й від представників антикорупційного комітету ВР. На початку лютого законопроект був ухвалений у першому читанні, що додатково підвищило увагу до нього. Активно обговорювалися способи уникнення мобілізації, лунали заклики не спрощувати систему бронювання для заможних верств населення (так зване економічне бронювання, що створює умови для вибіркового дій). Помітними на цьому тлі ставали й скандальні випадки з ТЦК й ВЛК: аналізувалася статистика визначення громадян непридатними до військової служби, поширювалися тези про зловживання під час цього процесу.

НЕМАЄ ЗВ'ЯЗКУ З ВІЙНОЮ

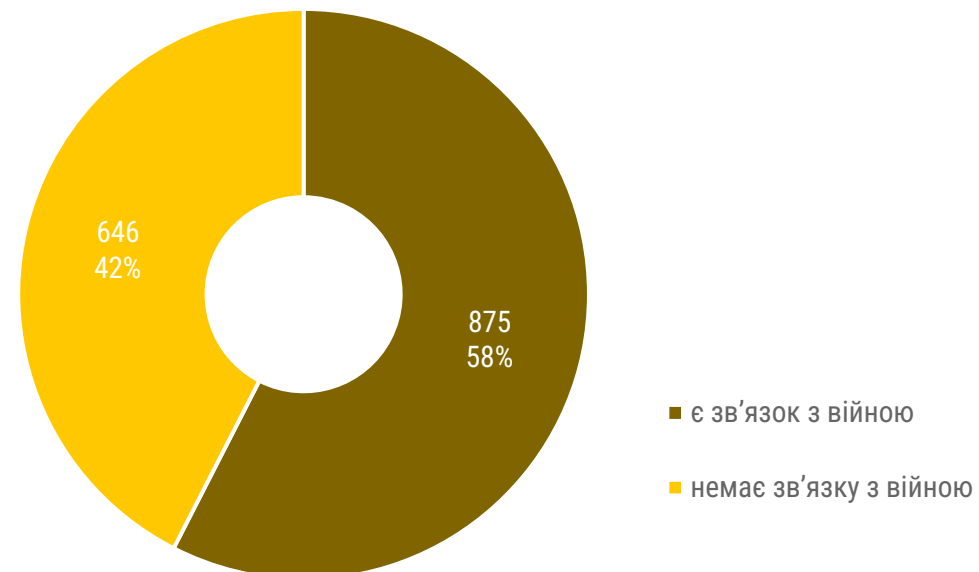
Цивільний порядок денний в темі корупції формували передусім новини про декларування активів посадовців (поновлене восени зобов'язання задекларувати доходи передбачало заповнення декларації до 31 січня). Відтак, НАЗК звітувало, що процес розгортається, але повільно, наголошувало на його критичній важливості.

Ще однією темою став процес європейської інтеграції України. Представники Євросоюзу акцентували на пріоритетності подолання корупції, а посадовці нагадували, що від успіхів у цій царині прямо залежить фінансова допомога. Лунали заклики від громадських організацій не спрощувати для України шлях до Європи, допоки влада всерйоз не візьметься за антикорупційні реформи.

Політичне керівництво країни й державні органи не надто активно комунікували цю тему. Найбільш помітними були заходи МВС із запровадження бота для електронного прийому скарг щодо корупції.

ПОНАД ПОЛОВИНА ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО КОРУПЦІЮ ТАК
ЧИ ТАК СТОСУВАЛАСЬ ВІЙНИ. ОБГОВОРЕННЯ КОРУПЦІЇ
У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ ФОРМУВАЛИСЯ ГУЧНИМИ
РОЗСЛІДУВАННЯМИ. ПОМІТНИМ СТАВ ТРЕНД НА
ВИЗНАЧЕННЯ КОРУПЦІЇ ЯК СИСТЕМОЇ ПРОБЛЕМИ,
ЩО МОЖЕ УНЕМОЖЛИВИТИ ПЕРЕМОГУ В ВІЙНІ

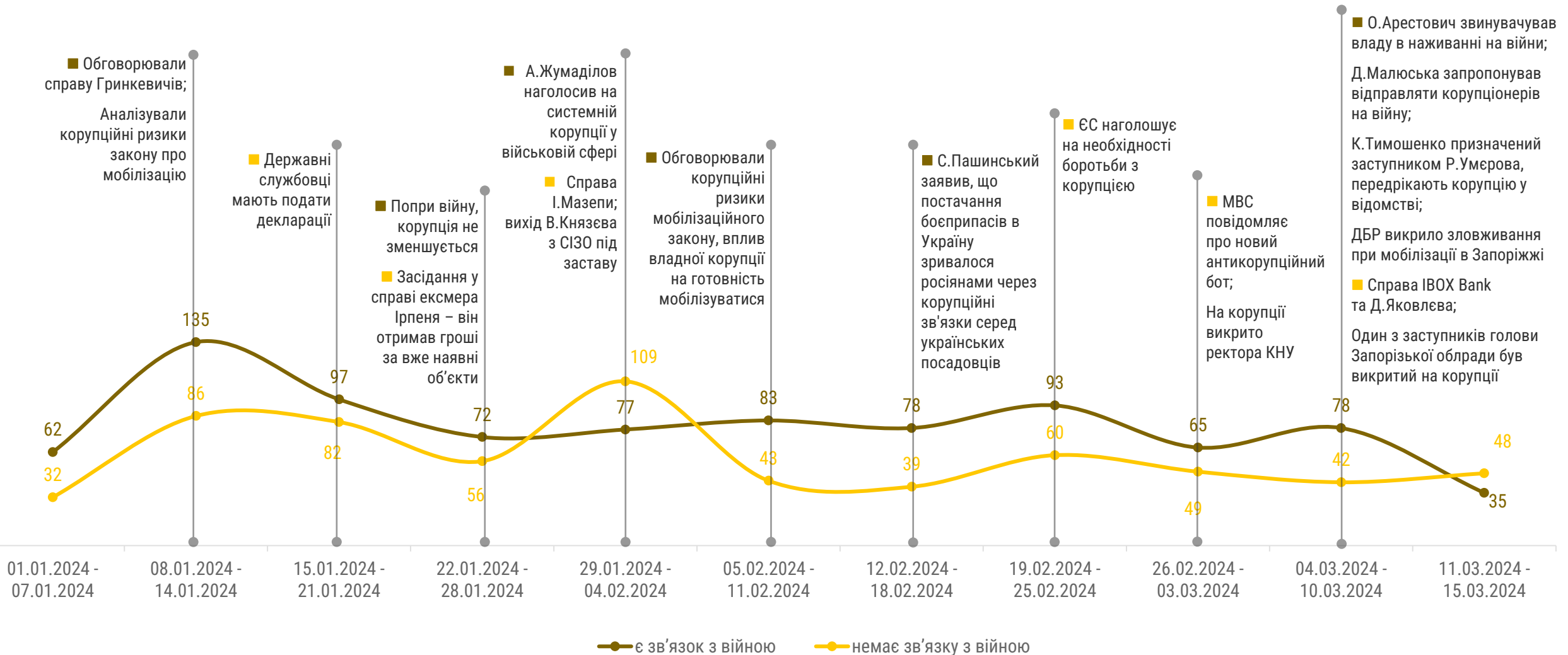
(кількість повідомлень серед тих, в яких
йдеться про випадки корупції)

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ДИНАМІКА ЗВ'ЯЗКУ КОРУПЦІЇ З ВІЙНОЮ

КОРУПЦІЙНІ ОБОРУДКИ В ПРОВОЄННОМУ ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ТРАДИЦІЙНО ПОВ'ЯЗАНІ З ЗАКУПІВЛЯМИ. ТАКОЖ ПІДСИЛИВСЯ МОБІЛІЗАЦІЙНИЙ ТРЕК: УСІ ОБГОВОРЮЮТЬ ЩЕ НЕ УХВАЛЕНИЙ ЗАКОН

(кількість повідомлень, серед тих, в яких йдеться про випадки корупції)

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ЗВ'ЯЗОК КОРУПЦІЇ З ВІЙНОЮ У РОЗРІЗІ ТИПІВ КОРУПЦІЇ

НА ПОЧАТКУ РОКУ ПОБУТОВА КОРУПЦІЯ АКТИВНО ВИСВІТЛЮВАЛАСЯ ЧЕРЕЗ ПРОБЛЕМУ УХИЛЕННЯ ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ. ЗА НОВИЙ ПОТУЖНИЙ ПОШТОВХ ДЛЯ ДИСКУСІЇ ПРАВИВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ Й ОБГОВОРЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ. ВИСВІТЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КОРУПЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ ПРОХОДИЛО ПІД ЗНАКОМ СПРАВИ ГРИНКЕВИЧІВ

(кількість повідомлень, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

143 публікації, де зафіксований зв'язок з війною, стосувалися справи Гринкевича. Найактивніше обговорення тривало в січні. ЗМІ й соцмережі писали не тільки про деталі справи та скандалу, а й подавали реакції різноманітних публічних осіб, розповідали деталі про фігурантів справи. Точкові згадування інших суб'єктів корупції найчастіше стосувались анонімних бізнесменів, про яких йшлося в повідомленнях правоохоронних органів

Найчастіше у зв'язку з війною серед суб'єктів корупції згадували МО, зокрема через справу про розкрадання 1,5 млрд грн на закупівлі снарядів. Втім, помітною була і комунікація Р.Умерова стосовно боротьби з корупцією у відомстві. Другим найпопулярнішим суб'єктом стали ТЦК, тут корупція згадувалась паралельно у двох контекстах – повідомлення правоохоронців про справи щодо ТЦК та обговорення законопроекту про мобілізацію. Часто в ЗМІ, зокрема опозиційних, згадувалась влада загалом у контексті корупції

Війна фігурувала в аналітичних матеріалах центральних ЗМІ: Лівий берег писав про те, що «закони воєнного часу допомагають місцевій владі неконтрольовано витратити кошти»; НВ Бізнес – про мільярди на реконструкцію укриттів. Кілька ЗМІ написали про кейси в регіонах: працівників Одеської міськради запідозрили у вивезенні ухилантів; на Чернігівщині мобілізований депутат 5 місяців отримував зарплату, але на службі не з'являвся. TG-канали УНІАНу та «Быстро и точно» поширили новину О.Леменова про переховування В.Трубіцина в Ізраїлі

Центральні та регіональні ЗМІ й соцмережі активно поширювали новину про перевірку МОЗ київських ВЛК, а також повідомлення правоохоронців про викриття «схем ухилантів», спроби дати хабаря працівникам ВЛК, затримання на таких діях. Суб'єктами корупції в таких повідомленнях виступали громадяни. Ледь не половина згадувань, де є зв'язок з війною, присвячена обговоренням законопроекту про мобілізацію, а саме з акцентом на корупційних ризиках на побутовому рівні

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. КЛЮЧОВІ СУДЖЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ

РОСПРОПАГАНДА В TELEGRAM ПРОДОВЖУЄ АКТИВНО ПРОСУВАТИ СВОЇ СТАЛІ НАРАТИВИ ПРО ТОТАЛЬНУ КОРУПЦІЮ В УКРАЇНІ, РОЗПРОДАЖ ЗБРОЇ, ІНШІ СХЕМИ ЗБАГАЧЕННЯ ВИСОКОПОСАДОВЦІВ, ВЕЛИЧЕЗНІ СТАТКИ ЧИНОВНИКІВ, ЯКІ ЗБАГАТИЛИСЯ НА ВІЙНІ ТОЩО

(Кількість контактів з аудиторією)

ЗМІ. УВАГА ДО ТИПІВ КОРУПЦІЇ

Співвідношення повідомлень про інституційну, корпоративну, побутову корупцію й корупцію в органах місцевого самоврядування

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Сегмент **інституційної корупції**, хоч і мав чимало позитивних повідомлень (пов'язаних з доопрацюванням парламентом законопроекту про мобілізацію, відновленням декларування посадовців та призначенням нового очільника НАЗК), водночас містив переважачу частку негативних повідомлень за показником охоплення аудиторії (11 млн контактів з позитивним тоном проти 16 млн контактів з негативним). Впадає у вічі, що 2/3 цього негативу забезпечено марафоном «Єдині новини», а саме темами, пов'язаним з війною. Йдеться про висвітлення проблемних тендерів під час закупівлі харчування для ЗСУ; а також про корупцію у владних інституціях як загальний демотивуючий чинник, що підриває процес мобілізації населення. У загальніших судженнях про «проблему корупції, яка знову роз'їдає суспільство», найактивніше комунікували опозиційні телеканали, вказуючи на «корупційну вертикаль» влади (А.Єрмак-О.Татаров) та БЕБ як її складову; сигналізували про тиск на антикорупційних журналістів.

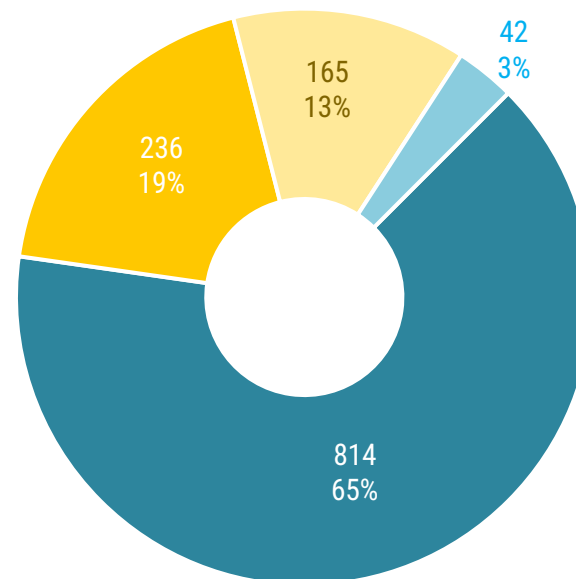
Корупція в органах місцевого самоврядування найширше була представлена кейсами з Київщини, Сумщини, Одещини та Запоріжжя (зокрема, в марафоні резонувало розслідування Bihus.Info про статки очільника Київського метрополітену, підпорядкованого КМДА; тему коментував парламентар В.Безгін, наполягаючи на глибшому розслідуванні корупції в метро задля повного очищення підприємства). Решта кейсів мала радше точкове висвітлення й не була пов'язана із війною. Йшлося, як правило, про новини стосовно арештів, затримань або викриттів членів облрад, мерів, комунальних підприємств у регіонах.

Сегмент **корпоративної корупції** сформували дві основні справи – Гринкевичів та І.Мазепи. У першому випадку справа мала прямий зв'язок із забезпеченням ЗСУ (постачання неякісного військового одягу), це знайшло емоційний відгук, тож медіа демонстрували прихильність до дій ДБР, котре взяло розслідування в свої руки. Натомість у ситуації з кейсом І.Мазепи картина у ЗМІ була геть протилежна: ДБР прямо обвинувачували в безпідставній й несправедливій атаці на бізнесмена. Справу показували як приклад корупційного тиску силовиків на бізнес. Варто, втім, зауважити, що охоплення аудиторії в справі Гринкевичів було значно більшим. Її відстежували центральні медіа різної політичної прихильності (переважно онлайн-ресурси), в той час як справа І.Мазепи знайшла відображення переважно в прихильних до політичної опозиції ЗМІ (на кшталт телеканалу Прямий).

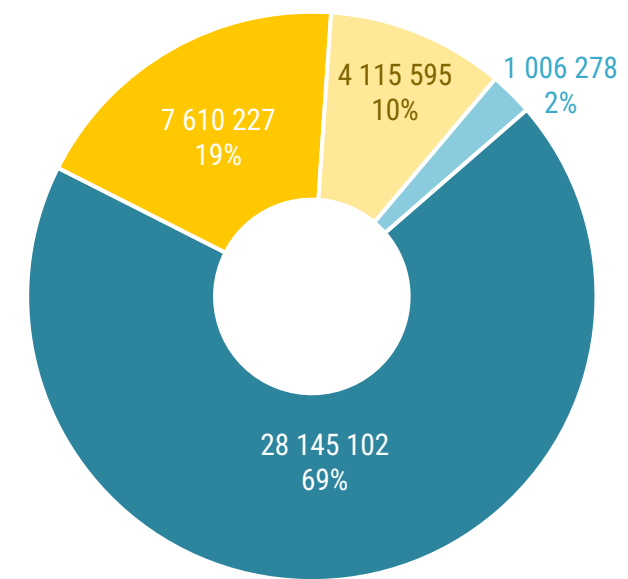
Сегмент **побутової корупції** формували численні згадки про корупційні ризики, які потенційно привносить законопроект про мобілізацію, а саме – пов'язані з сумнівними правилами мобілізації автовок, обмеженням прав громадян, корупцією у ВЛК і загалом зростаючою залежністю громадян від сваволі посадовців на місцях.

ПОРІВНЯНО З 2023 РОКОМ У ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ 2024 РОКУ СЕГМЕНТ ІНСТИТУЦІЙНОЇ КОРУПЦІЇ ПОМІТНО СКОРОТИВСЯ ЯК ЗА ЧАСТКОЮ ПОВІДОМЛЕНЬ (65% ПРОТИ 74% В 2023 РОЦІ), ТАК І ЗА ЧАСТКОЮ ОХОПЛЕННЯ АВДИТОРІЇ (69% ПРОТИ 83% В 2023 РОЦІ). НАТОМІСТЬ СУТТЄВО ЗРІС СЕГМЕНТ КОРПОРАТИВНОЇ КОРУПЦІЇ – ГОЛОВНО ЗА РАХУНОК РЕЗОНАНСНИХ СПРАВ ГРИНКЕВИЧІВ ТА МАЗЕПИ

(кількість повідомлень)

(кількість контактів з аудиторією)

- Інституційна корупція
- Корпоративна корупція
- Побутова корупція
- Корупція в органах місцевого самоврядування

СОЦМЕРЕЖІ. УВАГА ДО ТИПІВ КОРУПЦІЇ

Співвідношення повідомлень про інституційну, корпоративну, побутову корупцію й корупцію в органах місцевого самоврядування

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

У соцмережах, як і у ЗМІ, сегмент **інституційної корупції** традиційно став найбільшим; крім того, він зібрав і найпомітнішу частку негативу, особливо в частині повідомлень, пов'язаних з темою війни.

Псевдоукраїнські джерела з проросійською політичною орієнтацією (Резидент, Легитимний, А.Шарій) неабияк нагнітали емоції, стверджуючи, що Україна втрачає підтримку США через корупцію у владних інституціях. Водночас вони ж просували наратив про корупційні оборудки з допомогою, надаваною партнерами, передусім через розкрадання американської зброї в Україні. Прихід К.Тимошенка в МО було використано для ілюстрації тези, що «корупційні схеми повертаються». Названі й подібні джерела повсякчас акцентували на поширенні корупції в ЗСУ, зокрема, на вимаганні хабарів при оформленні демобілізації з армії. Окремі канали використовували відео з українськими військовими, які говорять про корупцію на досвіді нестачі бронешитів та спорядження.

Що стосується українських Telegram-каналів, то вони майже не генерували негатив в даному сегменті. Натомість концентрувалися на покращенні позицій України в Індексі сприйняття корупції; на ініціативах МВС з виявлення корупції; новаціях законодавства, спрямованого на усунення корупційних ризиків.

Сегмент **корупції в органах місцевого самоврядування** традиційно формували конкретні кейси, увага до яких була прикута майже винятково з боку українських Telegram-каналів (проросійські зверталися до цього типу корупції вкрай рідко). Прикметно, що в цьому сегменті здобулася на позитив Служба безпеки України, котра відзвітувала про викриття низки схем «ухилянтства» та «відкатів» в ОМС. Найбільше уваги привертала скандали з Києва й Київщини, як-от суд над ексмером Ірпеня В.Карплюком; аналіз витрат на будівництво Дегтярівського мосту; дискусії щодо корупції при будівництві київського метро; віднайдення депутата В.Трубичина в Ізраїлі тощо. Більшість цих кейсів не були пов'язані з війною і радше ілюстрували боротьбу з корупцією в регіонах.

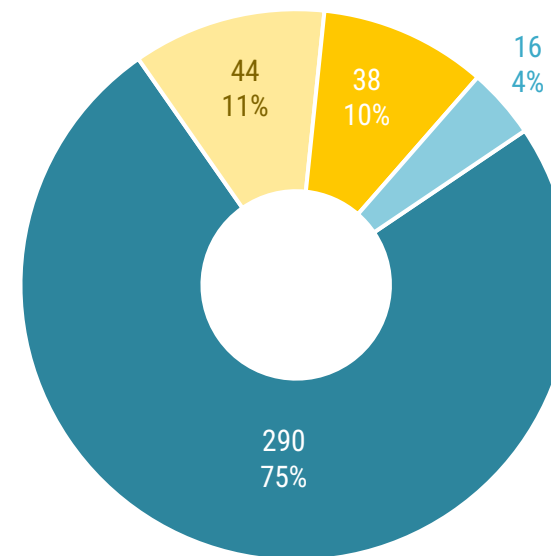
У сегменті **корпоративної корупції** активно просувався наратив про те, що бізнесмени продовжують наживатися на війні. Значну роль тут почав відігравати YouTube-канал Д.Панченко, риторика якої зводилася до фрази «українці воюють, влада краде». Особливо ревно вона взялася за справу Гринкевичів, їй «допомагав» Telegram-канал Резидент, який просував ідею, що влада отримала хабарі за гальмування розслідування справи. Українські соцмережі помітно ганьбили бізнесмена. Прикметно, що справа І.Мазепи, на відміну від ЗМІ, майже не знайшла висвітлення у соціальних мережах.

Сегмент **побутової корупції** фактично весь був так чи так пов'язаний із війною. Половину складала повідомлення про викриття схем ухилення від мобілізації – здебільшого через ВЛК у Києві, на Чернігівщині, Прикарпатті, Буковині, Волині тощо. Прикметно, що наразі не фіксується різкої різниці у висвітленні теми між українськими і псевдоукраїнськими Telegram-каналами, хоча останні частіше вживали слово «ганьба» в цьому контексті. Відгалуженням цієї риторики є тема відкupu від мобілізації, яку псевдоукраїнські Telegram-канали старанно інтерпретували як «відмову українців воювати».

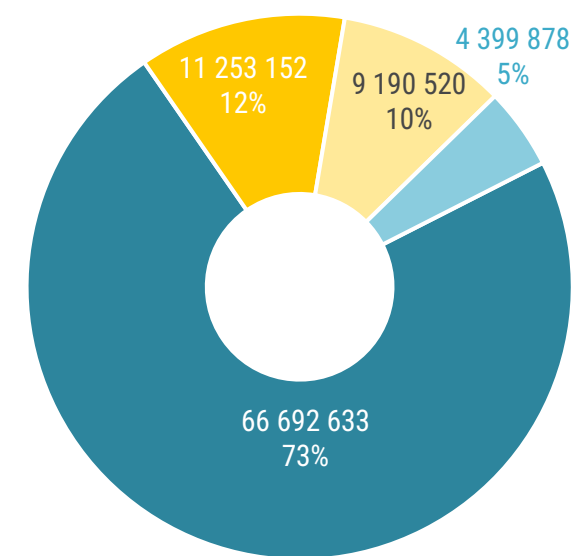
ЯК І В ЗМІ, У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТАКОЖ СПОСТЕРІГАЛОСЬ ЗРОСТАННЯ СЕГМЕНТІВ КОРПОРАТИВНОЇ ТА ПОБУТОВОЇ КОРУПЦІЇ ПОРІВНЯНО З 2023 РОКОМ, НАТОМІСТЬ ЧАСТКА ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ІНСТИТУЦІЙНУ КОРУПЦІЮ ЗМЕНШИЛАСЯ ОРІЄНТОВНО НА 10%.

В УСІХ СЕГМЕНТАХ КОРУПЦІЇ КЕЙСИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ, ВИСВІТЛЮВАЛИСЯ ВИРАЗНО НЕГАТИВНО Й ФРЕЙМУВАЛИСЯ ТЕЗОЮ «УКРАЇНЦІ ВОЮЮТЬ, ВЛАДА КРАДЕ»

(Кількість повідомлень)

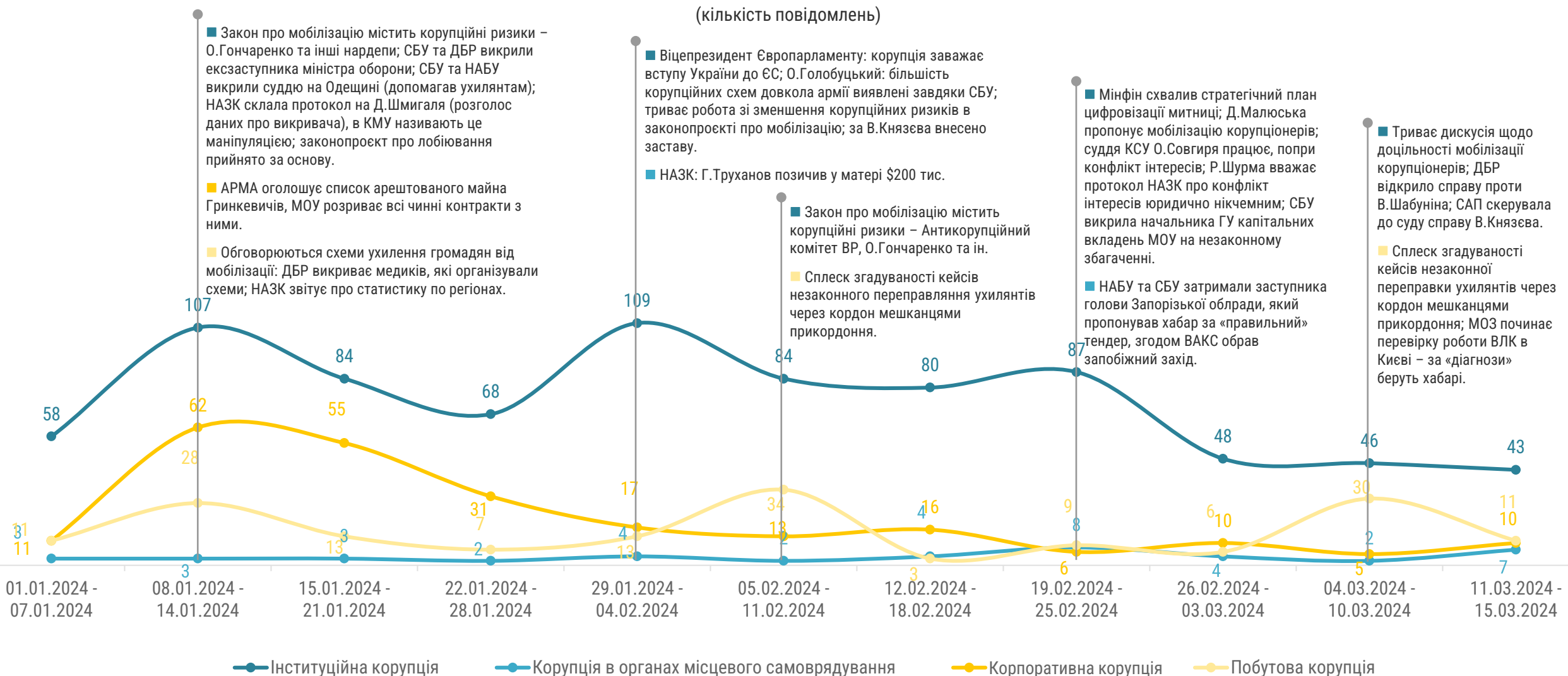
(Кількість контактів з аудиторією)

- Інституційна корупція
- Побутова корупція
- Корпоративна корупція
- Корупція в органах місцевого самоврядування

ЗМІ. ДИНАМІКА ВИСВІТЛЕННЯ В РОЗРІЗІ ТИПІВ КОРУПЦІЇ

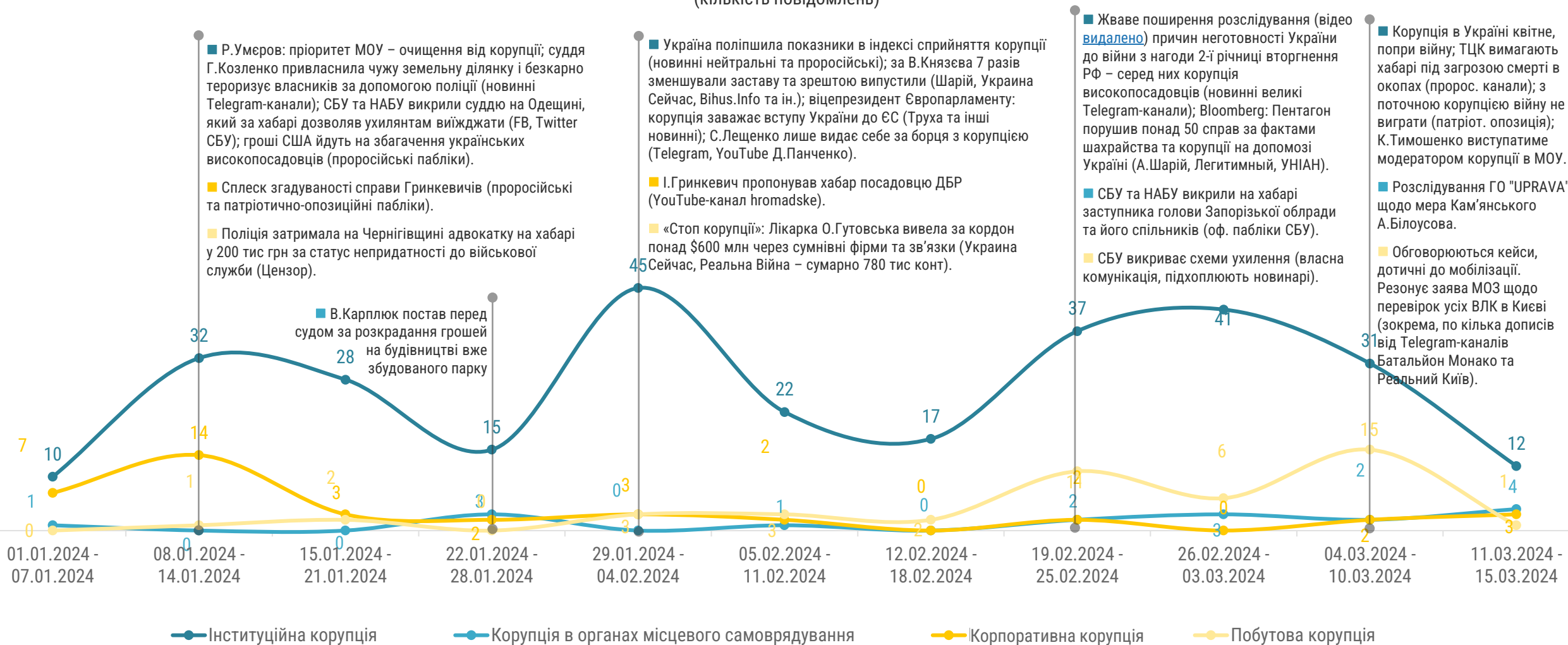
У РОЗРІЗІ ОБГОВОРЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ КОРУПЦІЇ – ЖВАВІ ДИСКУСІЇ ДОВКОЛА ОКРЕМИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ, ІДЕЯ ЩОДО МОБІЛІЗАЦІЇ КОРУПЦІОНЕРІВ; СПЛЕСКИ ВИСВІТЛЕННЯ ПОБУТОВОЇ КОРУПЦІЇ – УВАГА ДО ПЕРЕПРАВКИ УХИЛЯНТІВ ЗА КОРДОН МЕШКАНЦЯМИ ПРИКОРДОННЯ

СОЦМЕРЕЖІ. ДИНАМІКА ВИСВІТЛЕННЯ В РОЗРІЗІ ТИПІВ КОРУПЦІЇ

ІНСТИТУЦІЙНУ КОРУПЦІЮ СТАВИЛИ НА КАРБ ДЕРЖАВНИМ ОРГАНАМ ТА ПОСАДОВЦЯМ ПРОРОСІЙСЬКІ ПАБЛІКИ, ЗОКРЕМА, З НАГОДИ ДРУГОЇ РІЧНИЦІ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ. В СЕГМЕНТІ КОРПОРАТИВНОЇ КОРУПЦІЇ СОЦМЕРЕЖІ ЦІКАВИЛИСЯ ЛИШЕ СПРАВОЮ ГРИНКЕВИЧІВ; В ПОБУТОВІЙ КОРУПЦІЇ АКЦЕНТУВАЛИ НА УХИЛЯНТАХ

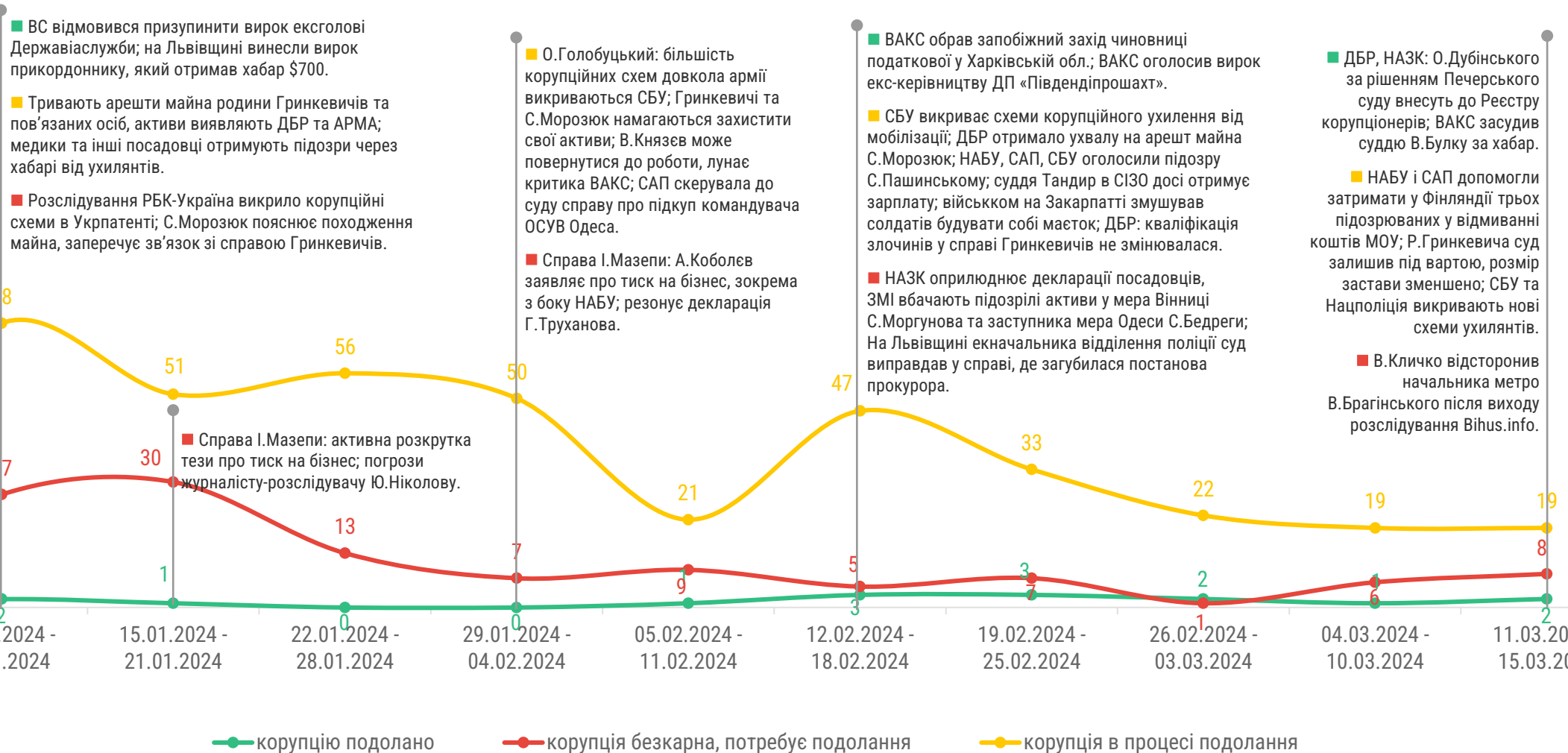
(кількість повідомлень)

ЗМІ. ДИНАМІКА ВИСВІТЛЕННЯ ЗА МІРОЮ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ

СПРАВА РОДИНИ ГРИНКЕВИЧІВ НАЙРЕЗОНАНСНІША, АКТИВНО РОЗСЛІДУЄТЬСЯ З ЧАСТКОВО УСПІШНОЮ КОНФІСКАЦІЄЮ АКТИВІВ;
СПРАВИ І.МАЗЕПИ ТА С.ПАШИНСЬКОГО ВИКЛИКАЮТЬ ДИСКУСІЇ ЩОДО ЙМОВІРНОГО ТИСКУ НА БІЗНЕС

(кількість повідомлень про конкретні випадки корупції)

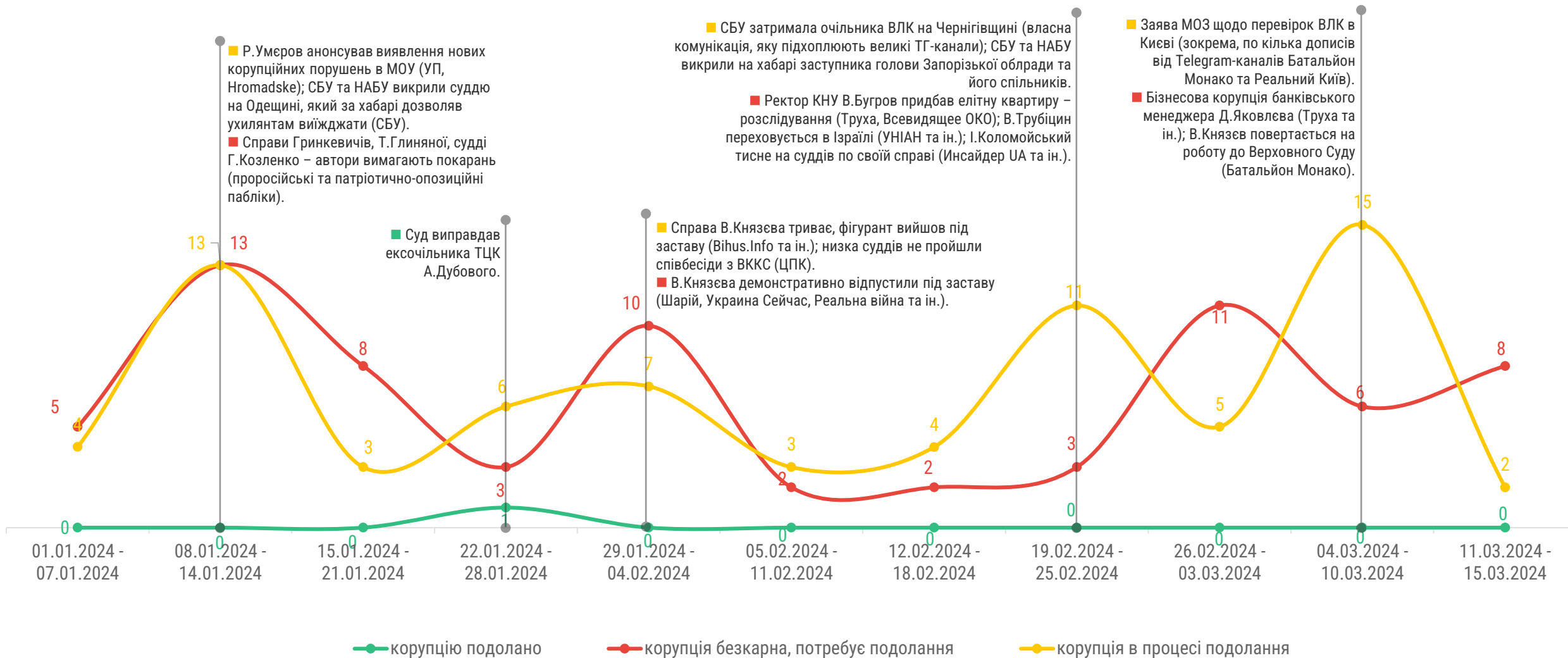

СОЦМЕРЕЖІ. ДИНАМІКА ВИСВІТЛЕННЯ ЗА МІРОЮ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

СОЦМЕРЕЖІ ПРАКТИЧНО НЕ ЦІКАВИЛИСЯ ЗАВЕРШЕНИМИ КЕЙСАМИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ, ЗОСЕРЕДЖУЮЧИСЬ НА «ЗРАДІ». ЗОКРЕМА, ВИХІД В.КНЯЗЄВА ПІД ЗАСТАВУ ФРЕЙМУВАВСЯ АБО ЯК ПРОМІЖНИЙ ЕПІЗОД У СПРАВІ, АБО Ж ЯК ЇЇ ОСТАТОЧНИЙ РОЗВАЛ

(кількість повідомлень про конкретні випадки корупції)

ЗМІ. ІНСТИТУЦІЙНА КОРУПЦІЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

Інституційна корупція – корупція в органах державної влади, відомствах, інституціях, в судовій та податковій системі тощо

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

У медіа досить помітним було ретроспективне відлуння справ, які передусім стосуються корупції у військовій сфері. Фігурантом багатьох повідомлень стало Міноборони – через справи, пов’язані ще з попереднім керівництвом відомства (зокрема, з ексміністром О.Резніковим). Проте порядок денний формувало переважно саме оборонне відомство (й персонально міністр Р.Умеров), а також правоохоронні та антикорупційні органи, включені в розслідування проваджень. Саме за рахунок вказаних фактів в публікаціях переважає фреймінг **процесу боротьби з корупцією** (див. графік – 75% від усіх повідомлень). Серед конкретних причетних до обурюючих посадів фігурували як імена публічних осіб на кшталт О.Лієва, так і менш відомі широкому загалу чиновники (увагу, наприклад, привернуло викриття начальника управління капітальних вкладень у МО, який незаконно збагатився на майже 14 млн грн).

Серед публікацій цієї групи («корупція в процесі подолання») помітними також ставали історії, не дотичні до військової сфери. Варто згадати справу про хабар ексголови Верховного Суду В.Князева, підкуп криптовалютою М.Найєма з боку депутатів С.Лабазюка та А.Одарченка тощо. Виринули в інфопросторі й за давні кейси, які стосувалися періоду до повномасштабного вторгнення (так, резонансу знову набула справа екснардепа С.Пашинського з обвинуваченнями в привласненні конфіскованих нафтопродуктів).

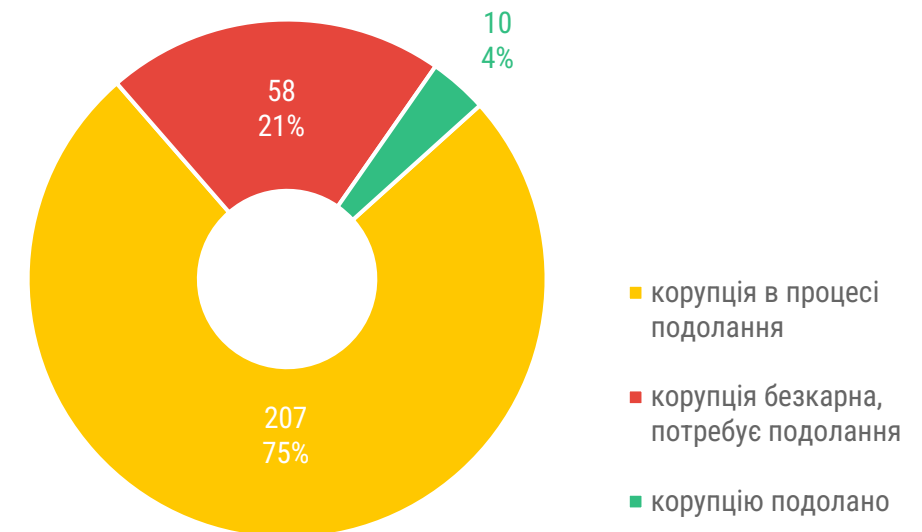
Серед матеріалів, що просували наратив про **безкарність корупції**, акцент робився насамперед на інцидентах із журналістами, яких або залякували під дверима квартири (Ю.Ніколов, відомий розслідуванням про «яйця по 17»), або прослуховували (Bihus.info). Одночасно з цим йшлося про повернення О.Резнікова до адвокатської діяльності (мовляв, міністр мав би сидіти за ґратами). Додаткові джерела наголоси на непокараності корупції – висвітлення декларацій посадовців (зокрема, народних депутатів) у контексті продовження виявлення в них високих статків. Окрему категорію склали публікації, що звертали увагу на долю посадовців режиму В.Януковича (як-от А.Портнов, який судився з антикорупційними інституціями через внесення до реєстру держзрадників).

Про декількох непублічних чиновників (як-от чиновниця Мінагрополітики або екскерівник ДП «Південдіпрошахт») йшлося в контексті **подолання корупції**: зазвичай це були повідомлення щодо тюремних ув’язнень за різні справи (хабарництво, намагання привласнити державні кошти).

Детальний аналіз ключових суб’єктів інституційної корупції див. на слайдах 23-25.

У МЕДІА ЗБЕРІГАЛОСЯ ДОМІНУВАННЯ АКЦЕНТУ НА ТОМУ, ЩО ПРОЦЕС БОРТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ ТРИВАЄ. ВОДНОЧАС – ПОРІВНЯНО З 2023 РОКОМ – СУТТЄВО ЗРОСЛА ЧАСТКА ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО БЕЗКАРНІСТЬ КОРУПЦІЇ (З 5% ДО 21%), ЩО СВДЧИТЬ ПРО ОСТАТОЧНЕ ПОВЕРНЕННЯ ДОВОЄННОГО ПОРЯДКУ ДЕННОГО, ПРИКУТОГО ДО ТЕМИ КОРУПЦІЇ

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

СОЦМЕРЕЖІ. ІНСТИТУЦІЙНА КОРУПЦІЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Інституційна корупція – корупція в органах державної влади, відомствах, інституціях, в судовій та податковій системі тощо

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Якщо в 2023 році в просторі соціальних мереж частка песимістичних повідомлень про **безкарність корупції** сягала високих 30%, то в першому кварталі 2024 року вона й поготів перевищила за половину. З початку року акцент на непокараності корупції переважає. Прикметно, що цьому сприяли не тільки численні сторінки у Телеграмі, які маскуються під українські, але просувають російський порядок денний, але й проукраїнські джерела.

Очевидно, що цілі російських пропагандистів, які сприяли зміцненню подібного нарративу, лишилися незмінними – показати Україну як невиліковно корумповану державу, а також поглибити розбрат між владою та пересічними громадянами/військовими. Повідомлення Телеграм-каналів на кшталт Резидент та Легитимный здебільшого містили зв'язок корупції з війною та поточними справами – як-от щодо «Львівського арсеналу» та І.Гринкевича. Окремі блогери (на зразок А.Шарія) висвітлювали деякі резонансні історії поза військовою сферою – до прикладу, звільнення з СІЗО ексголови Верховного Суду В.Князева. Втім, ще більше негативних матеріалів у соціальних мережах припали на проукраїнський сегмент. Серед публічних осіб (О.Симороз, Д.Ярова та інші) не бракувало органічної фрустрації через різні інфоприводи – як-от звільнення з СІЗО вже згаданого В.Князева (із заставою, яка зменшувалася поступово протягом розгляду справи і, зрештою, виявилася меншою за суму хабаря, через який затримали суддю) або несправедливі тендерні процедури.

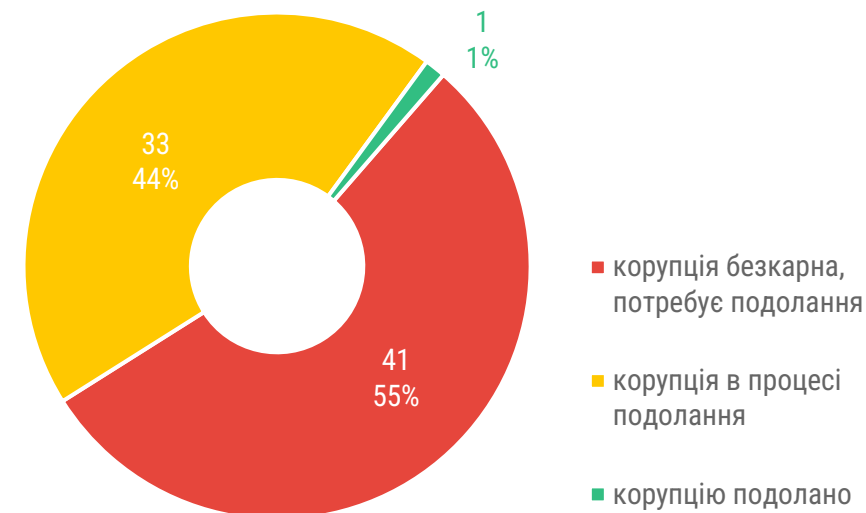
Окремі чиновники ставали об'єктами інформаційних атак у телеграм-каналах із сумнівною репутацією: зокрема, це стосувалось керівника Державного оператора тилу А.Жумаділова, якому закидали запровадження «драконівських» вимог для постачальників їжі до ЗСУ, через що державі завдаються збитки.

Про **процес подолання корупції** здебільшого йшлося в офіційних повідомленнях правоохоронних органів (або в повідомленнях новинних ресурсів з посиланням на офіційні джерела). Зазвичай це кейси, що стосувалися викриття схем з ухилення від мобілізації (до яких були причетні ТЦК, судді тощо) або розкрадання бюджетних коштів. Успішних історій **подолання корупції** було обмаль, тож до вибірки потрапила лишень одна, в якій йшлося про те, що львівський суд закриття справу про можливий підкуп ексочільника ТЦК.

Детальний аналіз ключових суб'єктів інституційної корупції див. на слайдах 23-25.

ДО ЗДЕБІЛЬШОГО НЕГАТИВНОМУ ФРЕЙМІНГУ В СОЦМЕРЕЖАХ ДОКЛАЛИСЯ НЕ ТІЛЬКИ РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДА ЧИ РЕСУРСИ З СУМНІВНОЮ РЕПУТАЦІЄЮ, АЛЕ Й ПРОУКРАЇНСЬКІ ЛІДЕРИ ДУМОК, ОБУРЕНІ РЕЗОНАНСНИМИ ІСТОРІЯМИ НА КШТАЛТ ЗВІЛЬНЕННЯ З СІЗО В.КНЯЗЄВА

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ІНСТИТУЦІЙНА КОРУПЦІЯ: СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Показано ключові інституції. Відомі особи виокремлено в окремі стовпці

(Кількість контактів з аудиторією)

- корупцію подолано
- корупція безкарна, потребує подолання
- корупція в процесі подолання

Викриття чиновника МО, що незаконно збагатився на 14 млн грн. Підозра О.Лієву у справі «Львівського арсеналу» (УНІАН, 24 канал, Gazeta.ua, Громадське тощо). Хвиля дописів про А.Жумаділова, якого звинувачують у спробах **зірвати** тендери на постачання харчів для військових, низка звинувачень Жумаділова в корупції (ТГ-канали Інсайдер UA, Реальна Війна тощо).
ДЕТАЛІЗАЦІЯ НА СЛАЙДІ 25

Сплеск **негативу** про вихід з СІЗО ексголови Верховного Суду за застава 18 млн грн, яка за час слідства зменшилася в 7 разів (А.Шарій, Україна Сейчас, NEXTA Live, О.Симороз тощо)

Викриття в регіонах низки податківців і митників на спробах одержати хабарі в підприємців (зазвичай за неперешкодження їхньої діяльності), про що писали нерідко регіональні Думская, Zaxid.net, Одесса INFO тощо. Також **критика** неререформованих структур, акцент на непокараності окремих посадовців, котрі претендують на підвищення.
ДЕТАЛІЗАЦІЯ НА СЛАЙДІ 25

ТГ-канали розповідали, зокрема, про Г.Козленко, яка привласнила собі чужу земельну ділянку та **безкарно** тероризувала її законних власників завдяки поліції. СБУ інформувала про **викриття** судді на Одещині, що за хабарі допомагав у виїзді чоловікам за кордон

Звинувачення в приховуванні інформації щодо походження коштів на елітну квартиру, придбану в 2016 році, коли С.Лещенко був нардепом – у відео пропагандистки Д.Панченко. Акцент, що колись Лещенко сам викривав корупцію, а тепер лишається наближеним до влади і непокараним

Найбільше охоплення дісталася новина про викриття на хабарі посадовця Мінкульту, який вимагав грошей за вивезення з України антикваріату (ТГ-канал «ТСН новини»)).
ДЕТАЛІЗАЦІЯ НА СЛАЙДІ 25

Триває відлуння **непокараності** попередніх справ щодо депутатів (О.Трухін, С.Кузьмичів). Крім того, відносно свіжі кейси з криптовалютами (С.Лабазюк та А.Одарченко, які намагалися дати хабаря криптовалютою М.Найєму, але були **затримані**); також фігурує О.Маріковський (не задекларував «крипту», тому САП оголосила йому підозру). О.Дубінського **визнано винним** у тиску на слідство щодо його корупції

Підозри правоохоронцям з різних регіонів через отримання або вимагання хабарів. Звільнення начальника управління поліції в Києві через необґрунтоване походження активів (rbc.ua). Протокол на ексзаступника голови Нацполіції Д.Тишлека: отримував подарунки у вигляді оренди житла за цінами, які нижчі від ринкових (Цензор)

НАЙБІЛЬШЕ УВАГИ, ЯК І В 2023 РОЦІ, ПРОДОВЖУЮТЬ ОТРИМУВАТИ СУБ'ЄКТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙСЬКОВОЮ СФЕРОЮ, ДЕ НАЙГУЧНІШЕ ВІДЛУНЮЄ СПРАВА О.ЛІЄВА. СЕРЕД ЛІДЕРІВ ЗА ОХОПЛЕННЯМ ТАКОЖ ЧИМАЛО ІНШИХ ЗБІРНИХ КАТЕГОРІЙ (СУДДІ, ПОДАТКІВЦІ, МИТНИКИ В РЕГІОНАХ)

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ІНСТИТУЦІЙНА КОРУПЦІЯ: СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Показано ключові інституції. Відомі особи виокремлено в окремі стовпці
(Кількість контактів з аудиторією)

■ корупцію подолано
■ корупція безкарна, потребує подолання
■ корупція в процесі подолання

СЕРЕД МЕНШ ПОМІТНИХ ІНФОПРИВОДІВ «ЯБЛУКОМ РОЗБРАТУ» СТАЛА ІСТОРІЯ З С.ПАШИНСЬКИМ, ЩОДО ЯКОГО ДУМКИ В ІНФОПРОСТОРІ РОЗДІЛИЛИСЯ. ОДНІ ПОШИРЮВАЛИ ЗМІСТ ПІДОЗРИ ЕКСНАРДЕПУ, ІНШІ ЗВИНУВАЧУВАЛИ ОФІС ПРЕЗИДЕНТА В ПОЛІТИЧНОМУ ЗАМОВЛЕННІ. ЗАГАЛОМ ПОРЯД З НОВИМИ Й ВІДНОСНО СТАРИМИ (2014-2022 РОКИ) КЕЙСАМИ ВИРИНАЛИ Й ДУЖЕ ЗАДАВНЕНІ (ЩЕ З ЧАСІВ РЕЖИМУ ЯНУКОВИЧА) ЕПІЗОДИ

СУБ'ЄКТИ ІНСТИТУЦІЙНОЇ КОРУПЦІЇ: ДЕТАЛІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ СФЕР

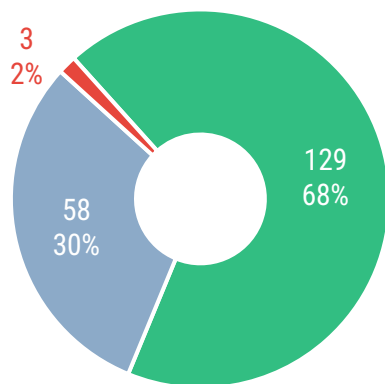
У ВИСВІТЛЕННІ КОРУПЦІЇ В МІНОБОРОНИ ДОСІ ПОМІТНИМ Є ВІДЛУННЯ ІСТОРІЇ З «ЯЙЦЯМИ ПО 17», ЗОКРЕМА – В КОНТЕКСТІ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ПОДІБНИМ СИТУАЦІЯМ НАДАЛІ (В ТОМУ ЧИСЛІ ІЗ КРИТИКОЮ НА АДРЕСУ А.ЖУМАДІЛОВА, ОРГАНІЗАТОРА ТЕНДЕРІВ).

ЩЕ ОДИН РЕЗОНАНСНИЙ ДЛЯ МО ІНФОПРИВІД – СПРАВА ПРО РОЗКРАДАННЯ КОШТІВ «ЛЬВІВСЬКОГО АРСЕНАЛУ».

ЛІДЕРОМ ЗА УВАГОЮ ДО КОРУПЦІЇ В НЕВІЙСЬКОВИХ СФЕРАХ Є ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА: МЕДІА ЧАС ВІД ЧАСУ ІНФОРМУВАЛИ ПРО ХАБАРИ НА ПУНКТАХ ПРОПУСКУ. ВТІМ, ПЕРЕВАЖАВ АКЦЕНТ НА РЕФОРМУВАННІ МИТНИЦІ (ЧЕРЕЗ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЮ)

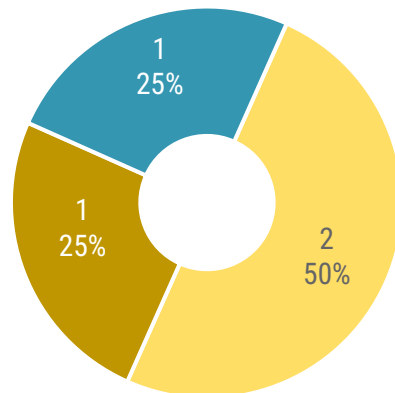
(кількість публікацій)

Суб'єкти, пов'язані з військовою сферою

- МО
- військкомати
- Укроборонпром

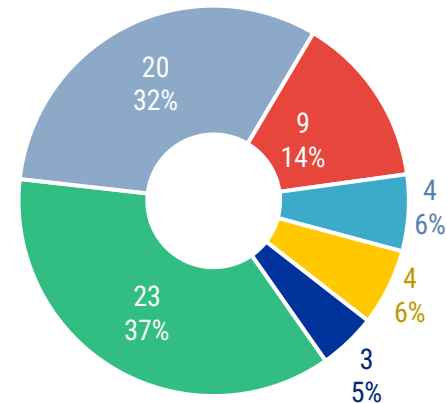
Міністерства*

- Мінкультури
- Мінагрополітики
- Мінінфраструктури

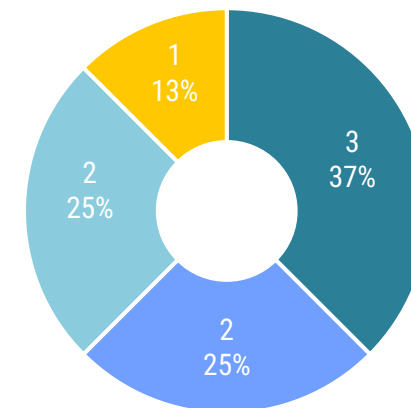
* Міністерство оборони див. в категорії Військова сфера

Державні агентства, служби

- ДМС
- Інші
- ДПС
- Укртрансбезпека
- Служба судової охорони
- Держпродспоживслужба

Антикорупційні органи

- НАЗК
- АРМА
- НАБУ
- ДБР

ЗМІ. КОРПОРАТИВНА КОРУПЦІЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

Корпоративна корупція – корупція в приватному секторі та в корпоративізованих державних підприємствах

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Переважає більшість медіаповідомлень у вибірці (130 із 179) стосувалась однієї найгучнішої справи – щодо розкрадання армійських коштів І.Гринкевичем на контракті з Міноборони про постачання одягу. Незначна частина публікацій йшла із фреймінгом безкарності корупції (декілька повідомлень про розшук Р.Гринкевича та про намагання С.Морозюк виправдатися за отримане корупційним шляхом майно). Та здебільшого тему висвітлювали через комунікацію залучених до боротьби з корупцією органів – ДБР та АРМА, що забезпечило їй фреймінг **«корупція у процесі подолання»**. Перша згадана інституція системно тримала цю справу в фокусі уваги медіа, поширюючи інформацію про спробу дати хабар слідчому, подальше затримання й оголошення підозри. Друга інституція паралельно інформувала про майно, яке було виявлене в родині Гринкевичів (зокрема, дві квартири С.Морозюк).

Найбільше ж у **песимістичному** контексті фігурувала інша резонансна справа, яка разом з кейсом Гринкевичів припала на січень 2024 року, – затримання І.Мазепи. ДБР (та сама інституція, що була залучена і в справу про розкрадання коштів МО) поширювало деталі щодо ймовірної причетності бізнесмена до схеми з відчуженням земель критичної інфраструктури на березі Київського моря. Однак чимало суспільно-політичних медіа надало цій історії зовсім іншого фреймінгу: йшлося про звинувачення влади в тиску на бізнес за допомоги підконтрольних правоохоронних і антикорупційних органів. Меседжі подібного стибу регулярно лунали на етерах прихильних до певних опозиційних політсил телеканалів (Прямий, 5 канал, ТК Київ); не бракувало негативної подачі й в онлайн-овому сегменті, де ділові видання передовсім просували тезу про погіршення інвестиційного клімату в Україні через подібні справи.

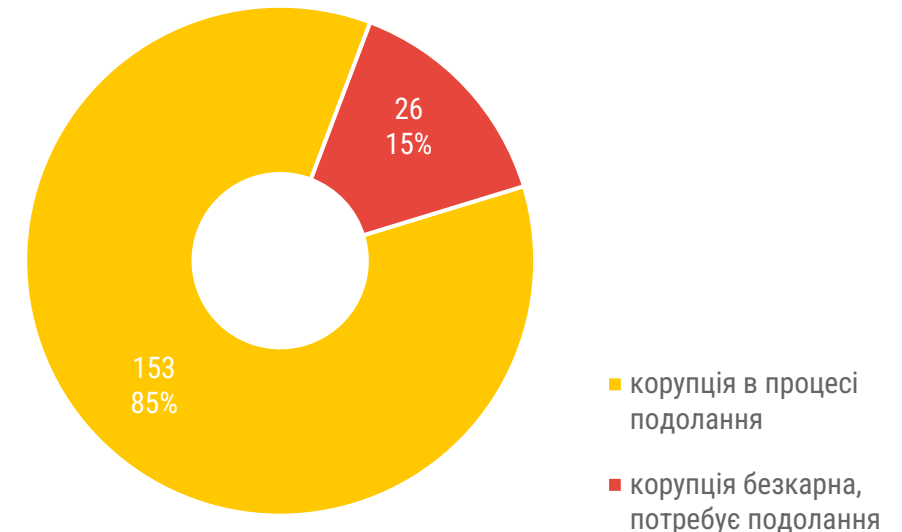
У дальші місяці (лютий – березень) увага до корпоративної корупції в розрізі конкретних її випадків істотно зменшилася, й дедалі частіше йшлося про офіційні пресрелізи певних органів щодо викриття тих чи інших дрібних підприємців, часом навіть без розкриття їхніх імен. Періодично фігурували відлуння старих кейсів (навіть тих, що ще передували повномасштабній війні) – Роттердам+, справи О.Бахматюка і С.Пашинського. Цими колись досить резонансними історіями в даному звітному періоді цікавилися слабо.

Жодної успішної історії про подолання корпоративної корупції в звітному періоді не зафіксовано.

Детальний аналіз ключових суб'єктів корпоративної корупції див. на слайдах 28-29.

УВАГУ МЕДІА В СІЧНІ НАЙБІЛЬШЕ ПРИВЕРНУЛИ ДВА КЕЙСИ – ЗАТРИМАННЯ І.ГРИНКЕВИЧА ТА І.МАЗЕПИ. ПЕРШЕ ЗМІ ЗУСТРИЛИ СХВАЛЬНО (В КОНТЕКСТІ ВИКРИТТЯ СХЕМИ З РОЗКРАДАННЯ КОШТІВ НА ЗСУ), ДРУГЕ СТАЛО ПРИВОДОМ ДЛЯ КРИТИКИ ВЛАДИ (МОВЛЯВ, ВОНА ЗАЙМАЄТЬСЯ ТИСКОМ НА БІЗНЕС). ПОРІВНЯНО З 2023 РОКОМ ПОМІТНО ЗРОСЛА ЧАСТКА ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО БЕЗКАРНІСТЬ КОРУПЦІЇ (БУЛО 5%, СТАЛО 15%)

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

СОЦМЕРЕЖІ. КОРПОРАТИВНА КОРУПЦІЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

Корпоративна корупція – корупція в приватному секторі та в корпоративізованих державних підприємствах

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

У соціальних мережах тема корпоративної корупції (разом з інституційною, адже обидва ці типи часто взаємопов'язані й щільно переплетені) нерідко піддатлива до російської пропаганди, яка тлумачить виявлені зловживання в **занепадницькому** фреймінгу. Мовляв, влада і підприємці продовжують красти, наживаються на війні («Влада краде, українці воюють», – пише Д.Панченко).

Відповідні меседжі стосуються резонансної справи І.Гринкевича – чи не єдиної, яка вийшла далеко за межі традиційних ЗМІ. Окрім того, частково негативна тональність притаманна й проукраїнському сегменту, хоча деякі автори ставлять під сумнів сприйняття справи Гринкевичів за чисту монету (наприклад, А.Глазова вказує на популярні меседжі про те, що «це показова кара, ермаковське кодло за гроші розганяє»). Я.Соколова наголошує, що оборудка з Гринкевичем – це наслідок того, що Міністерство оборони, яке уклало контракти з бізнесменом, очолював О.Резніков: одночасно в цьому ж контексті йому пригадують справу про «яйця по 17» (через те, що контрахтерка Т.Глиняна придбала собі готелі в Хорватії). Загалом конструктивний фреймінг стосовно процесу розслідування справи траплявся рідко, здебільшого превалювали емоції та «зрада».

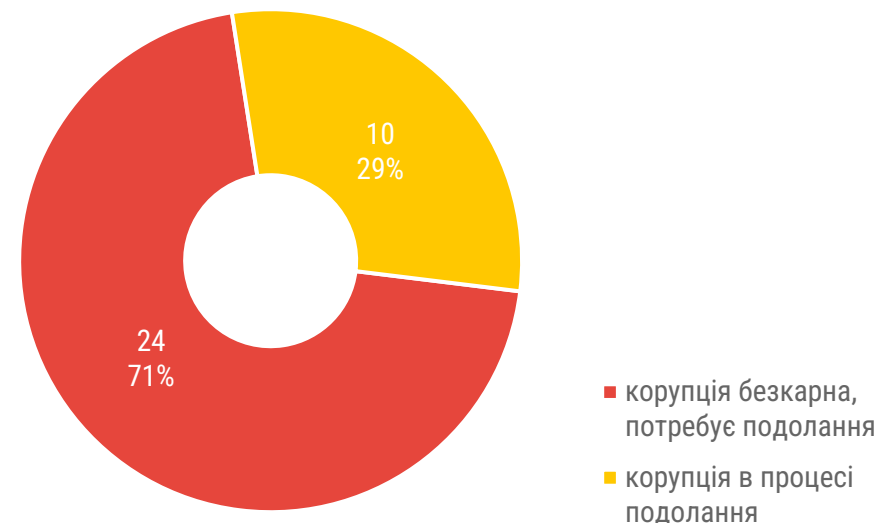
Чимало контенту на тему справи Гринкевичів – це й емоційні листи, і відеоматеріали у форматі розслідування. Останніми відзначився ютуб-канал Rostyslove Production, що займається агрегацією новин про політику та шоу-бізнес. Відповідно, разом з темою корупції, до якої причетні Гринкевичі, часто фігурує тема особистого життя цієї родини – включно з художницею С.Морозюк. Власні розслідування публікують сторінки деяких «якісних» медіа (Громадське), і на саму справу реагують популярні блогери (на кшталт І.Лаченкова).

Інші справи, пов'язані з корупцією в бізнесі (зокрема, досить медійна історія з затриманням І.Мазепи), в соцмережах були менш помітними.

Детальний аналіз ключових суб'єктів корпоративної корупції див. на слайдах 28-29.

СПЛЕСК ЗГАДУВАНЬ КОРПОРАТИВНОЇ КОРУПЦІЇ В СОЦМЕРЕЖАХ СТОСУВАВСЯ МАЙЖЕ ВИНЯТКОВО ОДНІЄЇ СПРАВИ, ФІГУРАНТОМ ЯКОЇ СТАВ І.ГРИНКЕВИЧ (РАЗОМ З РОДИНОЮ, ЯКА ЗГАДУЄТЬСЯ В КОНТЕКСТІ СВОГО РОЗКІШНОГО ЖИТТЯ ЗА ВКРАДЕНІ В АРМІЇ КОШТИ). ПОМІТНО, ЩО САМЕ З СОЦМЕРЕЖ ВІДБУВАЛАСЬ АКТИВНА ІНФОРМАЦІЙНА РОЗКРУТКА ЦЬОГО КЕЙСУ

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

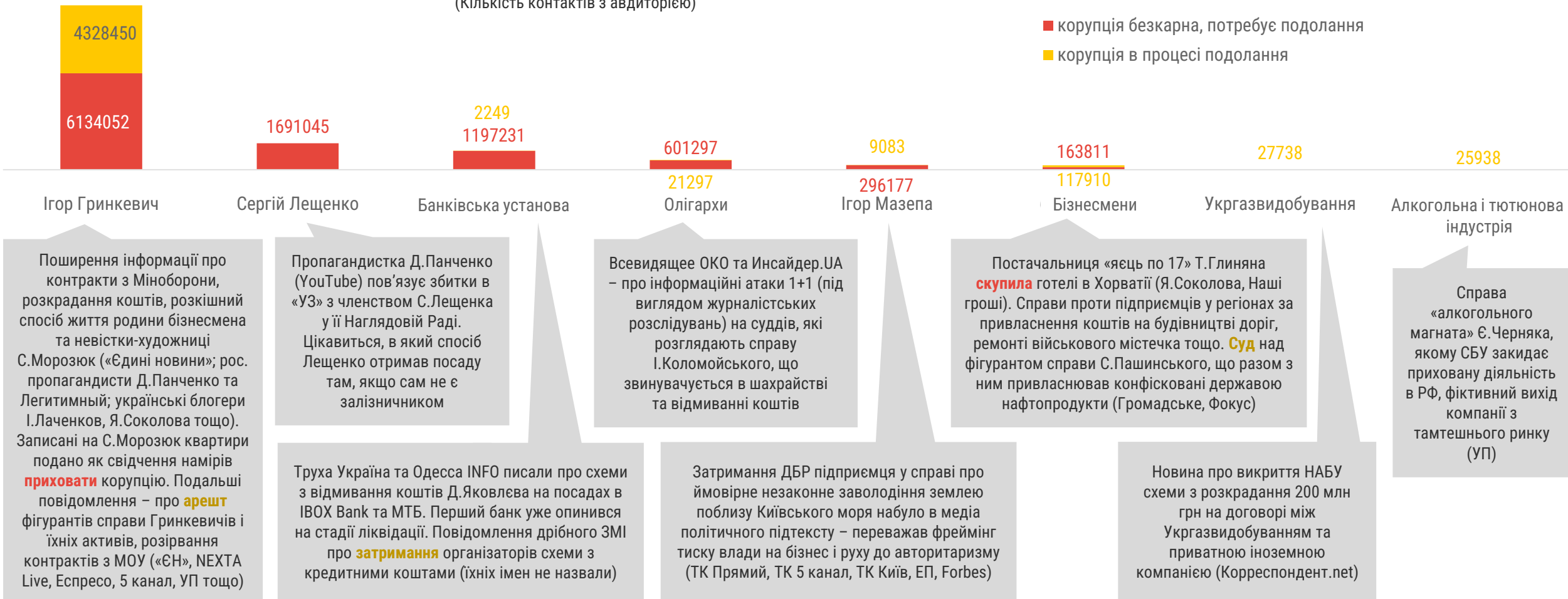

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. КОРПОРАТИВНА КОРУПЦІЯ: СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Показано ключові компанії та установи. Відомі особи виокремлено в окремі стовпці

(Кількість контактів з аудиторією)

КЛЮЧОВОЮ УВАГОЮ В ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ КОРИСТУВАВСЯ І.ГРИНКЕВИЧ – ЧЕРЕЗ РЕЗОНАНСНУ СПРАВУ ПРО РОЗКРАДАННЯ АРМІЙСЬКИХ КОШТІВ. УВАГА ДО РЕШТИ СУБ'ЄКТІВ МАЛА ТОЧКОВИЙ І СПОРАДИЧНИЙ ХАРАКТЕР. ПРИКМЕТНО, ЩО ЖОДНА СПРАВА НЕ МАЛА УСПІШНОГО КІНЦЯ: ФРЕЙМІНГ «КОРУПЦІЮ ПОДОЛАНО» В СЕГМЕНТІ КОРПОРАТИВНОЇ КОРУПЦІЇ ВІДСУТНІЙ

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. КОРПОРАТИВНА КОРУПЦІЯ: СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Показано ключові компанії та установи. Відомі особи виокремлено в окремі стовпці

(Кількість контактів з аудиторією)

■ корупція безкарна, потребує подолання

■ корупція в процесі подолання

СЕРЕД СУБ'ЄКТІВ ДРУГОГО ПЛАНУ – БАГАТО ПРЕДСТАВНИКІВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ.
ЧИМАЛО АКЦЕНТІВ НА РЕТРОСПЕКТИВНИХ КЕЙСАХ (ЯК-ОТ РОТТЕРДАМ+)

ЗМІ. КОРУПЦІЯ В ОРГАНАХ САМОВРЯДУВАННЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

МЕДІА-
ПОРТРЕТЦЕНТР
КОНТЕНТ-
АНАЛІЗУ™

Корупція в органах місцевого самоврядування – це корупційні дії, вчинювані представниками місцевої влади (міські голови, міські, сільські тощо ради, виконкоми), а також підпорядкованими їм комунальними підприємствами та службами

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Зміст історій про корупцію в місцевому самоврядуванні був попервах доволі банальним і не вирізнявся резонансними епізодами. Регіональні медіа й центральні ресурси (здебільшого зі слабкою репутацією) звертали увагу суто на офіційні повідомлення офіційних установ (СБУ, поліції тощо) про **викриття** посадовців на хабарях (які отримувалися, наприклад, за оголошення «переможцем» на тендері, за приватизацію державної чи комунальної власності тощо) або на привласненні бюджетних коштів (як-от на ремонті школи в Чернігівській області). У центрі уваги таких повідомлень – дрібні посадовці, голови сільрад, невеликих міст, їхні заступники. Дещо згодом рівень фігурантів історій став вищим: у лютому прокотилася хвиля новин про затримання НАБУ і САП спільно з СБУ заступника голови Запорізької обласної ради.

Медіа з сильнішою репутацією (УП та інші) час від часу звертали увагу на декларації топ-чиновників, як-от на декларацію мера Одеси Г.Труханова: здебільшого – в контексті **безкарності**, мовляв, моновладці переписують майно і гроші на своїх родичів чи знайомих, приховують справжні джерела доходів. В якості прикладу – 200 тис. доларів, що їх нібито позичив у своєї мами Труханов.

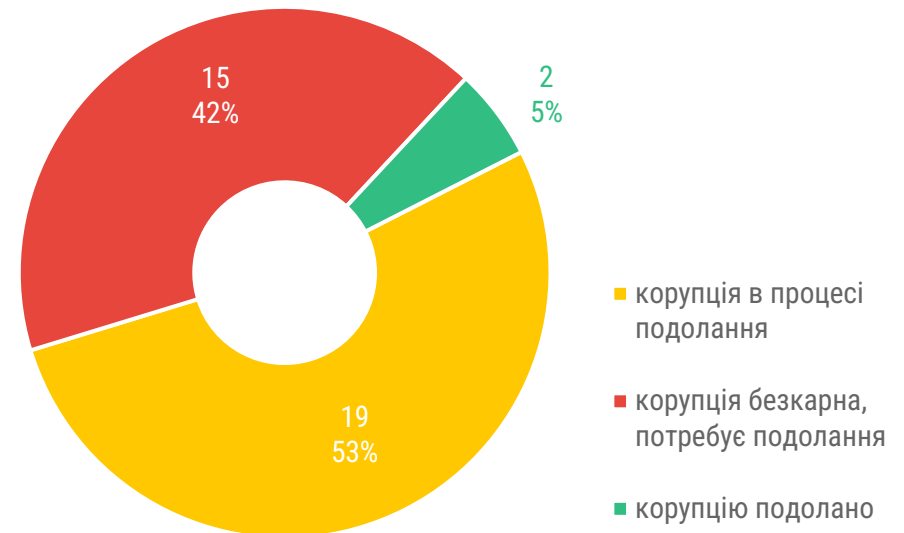
З часом песимістичний фреймінг посилила резонансна історія про директора Київського метрополітену В.Брагінського, в якого журналісти Bihus.info знайшли мільйонні незадекларовані статки. Розголос цієї теми зумовлений кількома чинниками: по-перше, на регіональну корупцію звернули увагу медійники національного рівня, зробивши суто локальну історію предметом уваги всього суспільства. По-друге, це була нагода транслювати звинувачення на адресу мера Києва В.Кличка, який нібито роками покривав свого протезе, ігноруючи привласнення ним бюджетних коштів заради особистого збагачення (надто – на тлі відсутності нових станцій метро за часів Кличка та аварійного стану поточних). Проте звільнив Брагінського лише після суспільного розголосу, «про людське око». Цим інфоприводом, зокрема, скористалися в телемарафоні, аби через коментар нардепа В.Безгіна транслювати звинувачення на адресу В.Кличка.

Лише окремі історії висвітлювалися в контексті свого доведення до **позитивного** фіналу, як-от повернення незаконно приватизованої земельної ділянки біля річки.

Детальний аналіз ключових суб'єктів корупції в органах місцевого самоврядування див. на слайді 32.

РІК ПОЧАВСЯ З «СУХИХ» ОФІЦІЙНИХ ІСТОРІЙ ПРО ВИКРИТТЯ ДРІБНИХ ПОСАДОВЦІВ НА ХАБАРЯХ АБО ПРИВЛАСНЕННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ. СПРАВЖНІЙ РЕЗОНАНС СПРОВОКУВАЛИ ЗВИНУВАЧЕННЯ НА АДРЕСУ КЕРІВНИКА КИЇВСЬКОГО МЕТРО, ПІСЛЯ ЧОГО РЕАГУВАТИ ДОВЕЛОСЯ НАВІТЬ В.КЛИЧКУ, ПРОТЕ НЕ ВСІ МЕДІА ПОВІРИЛИ В ЩИРІСТЬ ЙОГО РЕАКЦІЇ

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

СОЦМЕРЕЖІ. КОРУПЦІЯ В ОРГАНАХ САМОВРЯДУВАННЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Корупція в органах місцевого самоврядування – це корупційні дії, вчинювані представниками місцевої влади (міські голови, міські, сільські тощо ради, виконкоми), а також підпорядкованими їм комунальними підприємствами та службами

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Сторінки правоохоронних органів у соцмережах впродовж звітного періоду періодично висвітлювали **процес викриття** місцевих чиновників, які, до прикладу, або обіцяли за «відкат» перемоги на тендерах, або допомагали ухилятися від мобілізації. Помітний резонанс мало офіційне повідомлення СБУ про викриття на хабарі заступника голови Запорізької облради, який був частиною масштабної корупційної схеми, метою якої було підкупити директора медзакладу (задля сприяння наперед визначеної компанії в тендері). Проте один з регіональних телеграм-каналів фреймував цю історію в контексті ризику підготовки до проросійського реваншу в облradі (де на момент публікації не позбавили мандата місцевого колаборанта Є.Балицького).

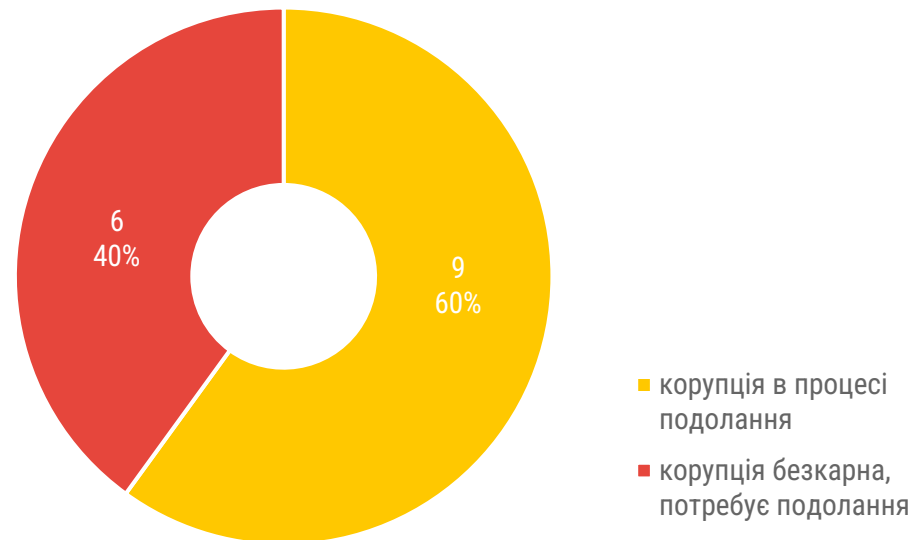
Епізодично чимале охоплення забезпечила новина про суд над колишнім мером Ірпеня В.Карплюком – за привласнення коштів, що призначалися для будівництва парку в місті. Про це писали Telegram-канали з великим охопленням (Труха, Україна Online).

Фреймінгу **безкарності** додала березнева історія з директором Київського метрополітену В.Брагінським, на яку теж звернули увагу новинні Telegram-канали: так само, як і в медіа, поширювалися деталі розслідування Bihus.info про виявлені статки, що їх не задекларував посадовець. Попри трансляцію меседжу про звільнення його В.Кличком, усе одно ключовою була теза про те, що сам Кличко ігнорував корупцію «під своїм носом» і дозволяв стільки років людині заробляти мільйони гривень. Фейсбук-сторінка партії Народовладдя навіть закликала притягнути мера Києва до кримінальної відповідальності – разом із директором «підземки».

Детальний аналіз ключових суб'єктів корупції в органах місцевого самоврядування див. на слайді 32.

ЄДИНИМ ПОМІТНИМ ДЖЕРЕЛОМ НЕГАТИВУ В СОЦМЕРЕЖАХ, ДЕ ЗАГАЛОМ ПРИДІЛЯЛИ НЕЗНАЧНУ УВАГУ КОНКРЕТНИМ КЕЙСАМ САМОВРЯДНОЇ КОРУПЦІЇ, БУЛА РЕЗОНАНСНА ІСТОРІЯ З ДИРЕКТОРОМ КИЇВСЬКОГО МЕТРОПОЛІТЕНУ, ЯКУ ПІДСВІТИЛИ ЖУРНАЛІСТИ VINUS.INFO

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. КОРУПЦІЯ В ОМС: СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЇ

Показано ключові органи місцевого самоврядування та комунальні установи

(Кількість контактів з аудиторією)

■ корупцію подолано
■ корупція безкарна, потребує подолання
■ корупція в процесі подолання

НАЙБІЛЬШ КОНЦЕНТРОВАНО У ФОКУСІ УВАГИ – ДИРЕКТОР СТОЛИЧНОГО МЕТРО, СПРАВА ЯКОГО НАБУЛА НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗГОЛОСУ ЗА РАХУНОК МАТЕРІАЛУ BIHUS.INFO. НЕСТОЛИЧНІ ПРЕДСТАВНИКИ САМОВРЯДУВАННЯ БУЛИ МЕНШ ПОМІТНІ Й ФІГУРУВАЛИ В ТРИВІАЛЬНІШИХ ІСТОРІЯХ (ХАБАРИ)

ЗМІ. ПОБУТОВА КОРУПЦІЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

Побутова корупція – корупційні дії, вчинювані пересічними громадянами у взаємодії з державними службами (прикордонники, працівники закладів освіти, медицини, комунальних служб)

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Матеріали, дотичні до спроб уникнення мобілізації, залишаються стабільно у фокусі уваги центральних та регіональних ЗМІ, коли мова йде про побутову корупцію. Найбільше матеріалів зафіксовано саме щодо пересічних військовозобов'язаних, які стають ключовим суб'єктом корупції, фігуруючи в історіях про підкуп чи то прикордонників, чи то лікарів, чи то адвокатів. Або ж йшлося про анонімних мешканців, які обіцяли зняти з військового обліку за певну суму, проте в офіційних повідомленнях (які загалом відчутно переважають в медіа) не розкривалось, як саме вони це могли зробити – з натяком на те, що це може бути шахрайство. Втім, іноді кейси стосуються справ не у фреймінгу звичайного ухилянтства, а в контексті справжніх проблем зі здоров'ям: наприклад, вимагали гроші в чоловіка з вродженою вадою серця за довідку про непридатність до служби. Деякі історії набули фреймінгу **подолання корупції**, позаяк йшлося про остаточні вироки судів. Лише одне повідомлення у вибірці містило **протилежний** фреймінг – про неповернення частини чоловіків з-за кордону, які потрапили туди, користуючись фіктивним статусом волонтерів (5 канал з посиланням на УП).

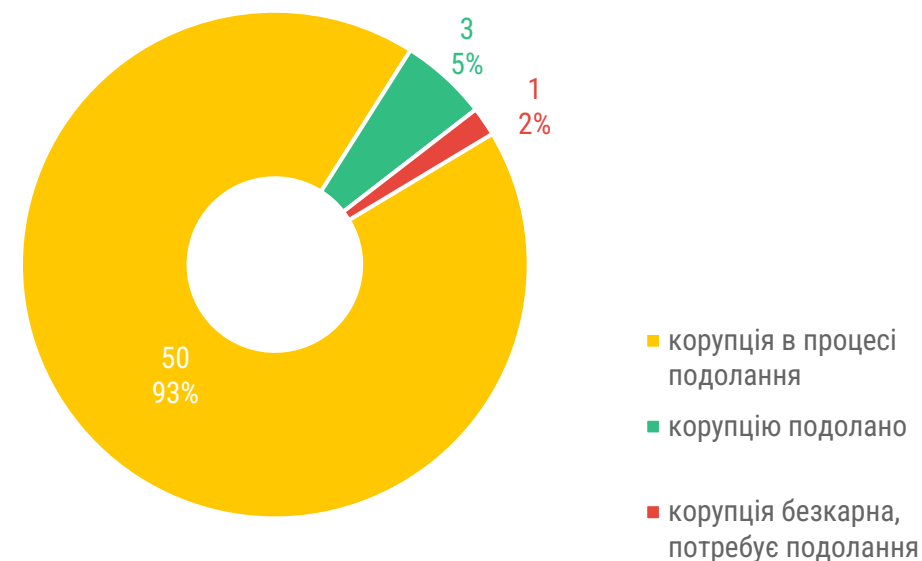
Також навіть в умовах війни не бракує справ, що не стосуються війни й мобілізації: суд над жінкою, що допомагала ВПО з отриманням соціального житла за гроші; затримання водія в нетверезому стані на Тернопільщині, що скоїв ДТП і кинув у поліцейських грішми; підозра завідувачу відділення лікарні, що вимагав хабарі з ув'язнених за лікування.

Окрема серія матеріалів стосувалася антикорупційного активіста В.Шабуніна, проти якого ДБР відкрило два кримінальні провадження за заявою адвоката Р.Кравця – буцімто за підробку документів та ухилення від мобілізації. Проте за висвітлення цієї теми взялися вагомими суспільно-політичними медіа, надавши цьому контексту політичного переслідування, значною мірою акцентуючи увагу на спростуваннях самого Шабуніна, який сам є військовослужбовцем (а отже, не ухилився від мобілізації). У цьому випадку мова, ймовірно, йшла радше про намагання організувати інформаційну атаку проти публічної особи.

Детальний аналіз ключових суб'єктів побутової корупції див. на слайді 35.

МЕДІА БІЛЬШЕ УВАГИ ПРИДІЛЯЛИ ПЕРЕСІЧНИМ ГРОМАДЯНАМ, ЯКІ САМІ ВДАВАЛИСЯ ДО ВИРІШЕННЯ ВЛАСНИХ ПРОБЛЕМ У ВЗАЄМОДІЇ З ДЕРЖАВОЮ КОРУПЦІЙНИМ ШЛЯХОМ. ТРАДИЦІЙНО НАБІЛЬШЕ КЕЙСІВ ЗАФІКСОВАНО НА ТЕМУ УХИЛЕННЯ ВІД МОБІЛІЗАЦІЇ, ПРОТЕ В ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ «ВИКРИВАЧІ» КОРУПЦІЇ НАМАГАЛИСЯ ЗМАНІПУЛЮВАТИ ЦІЄЮ ТЕМОЮ (НА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД ПРИПАЛА КАМПАНІЯ З ТИСКУ НА В.ШАБУНІНА ЧЕРЕЗ СПРАВИ ПРОТИ НЬОГО В ДБР)

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

СОЦМЕРЕЖІ. ПОБУТОВА КОРУПЦІЯ: МІРА ПОДОЛАННЯ

Побутова корупція – корупційні дії, вчинювані пересічними громадянами у взаємодії з державними службами (прикордонники, працівники закладів освіти, медицини, комунальних служб)

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Основний контекст більшості повідомлень про конкретні випадки цього типу корупції в соцмережах – це робота ВЛК. Широко розійшлася заява МОЗ (на початку березня) про наміри **перевірити** всі установи в Києві, офіційно – через велику кількість скарг на навмисні невірні вказівки щодо діагнозів або хабарі за правильний діагноз. Цьому передували окремі історії з викриття правопорушень працівників ВЛК (зокрема, керівників) у різних регіонах. Звинувачення там оберталися традиційно довкола заробляння грошей на оформленні довідок про непридатність до військової служби.

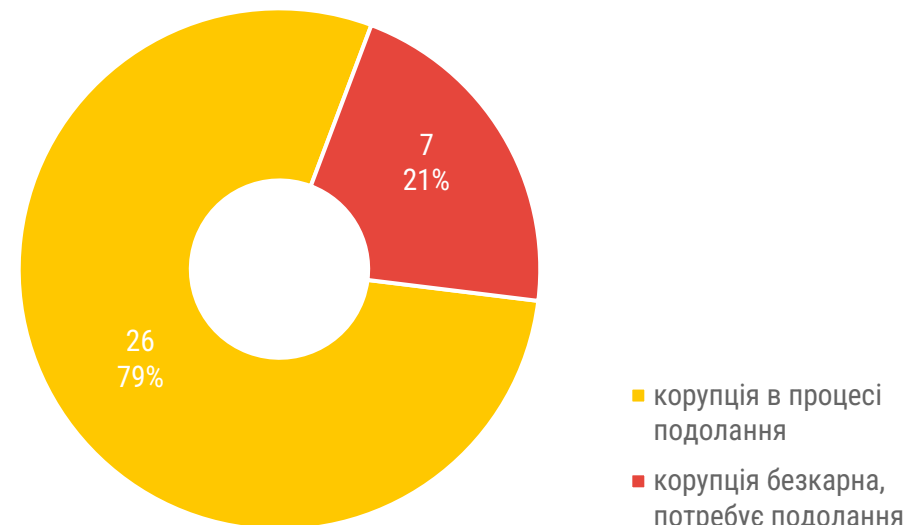
Подекуди фігурували самі громадяни, причетні до підкупу за намагання уникнути мобілізації. Деякі історії трансливалися в **песимістичному** контексті, фокусуючись на чоловіках, що вже залишили Україну й вирішили розповісти про це в соцмережах (як-от одеський блогер, який також провокативно заявив про бажання відмовитися від громадянства).

Меншою мірою траплявся акцент на історіях поза контекстом мобілізації, а саме – на корупції в Київському національному університеті ім. Т.Шевченка (розкрадання коштів на тендерах, елітна нерухомість ректора; студенти-військові створили петицію за його звільнення з посади), серед адвокатів (йшлося про жінку, яка вивела з країни сотні тисяч доларів США, заробляючи раніше, за даними джерел, на рейдерстві підприємств та банкрутстві банків).

Детальний аналіз ключових суб'єктів побутової корупції див. на слайді 35.

СОЦМЕРЕЖІ НЕЗМІННО ЦІКАВЛЯТЬСЯ ПОБУТОВОЮ КОРУПЦІЄЮ, ЩО ЗНАЧНОЮ МІРОЮ СТОСУЄТЬСЯ НАМАГАНЬ УНИКнути МОБІЛІЗАЦІЇ. ТАКОЖ ТРАПЛЯЛИСЯ ІСТОРІЇ ПОЗА КОНТЕКСТОМ МОБІЛІЗАЦІЇ ЧИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (НАПРИКЛАД, КОРУПЦІЯ В КНУ ІМ. Т.ШЕВЧЕНКА)

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ПОБУТОВА КОРУПЦІЯ: СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЇ

Показано ключові інституції та категорії громадян. Відомі особи виокремлено в окремі стовпці

(Кількість контактів з аудиторією)

УВАГУ ПЕРЕВАЖНО ПРИВЕРТАЛИ ПОБУТОВІ ІСТОРІЇ ПРО СПРОБИ УНИКНУТИ МОБІЛІЗАЦІЇ, ЗДЕБІЛЬШОГО ЧЕРЕЗ ВЛК, СТОРОННІХ ЛІКАРІВ ТА АДВОКАТІВ, ЩО ПРОПОНУВАЛИ ТАКІ ПОСЛУГИ, А ТАКОЖ З АКЦЕНТОМ НА ГРОМАДЯНАХ, ЩО САМІ БУЛИ ОХОЧІ СКОРИСТАТИСЯ НИМИ

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПОДОЛАННІ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Висвітлення у медіа ролі громадських організацій та активістів у викритті та подоланні корупції

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

Без причетності громадськості викривалась корупція відповідними організаціями та органами: НАЗК, ДБР, СБУ тощо. Справи з корупцією також коментувала поліція.

Участь громадськості найактивніше проявилася завдяки розслідуванням журналістів.

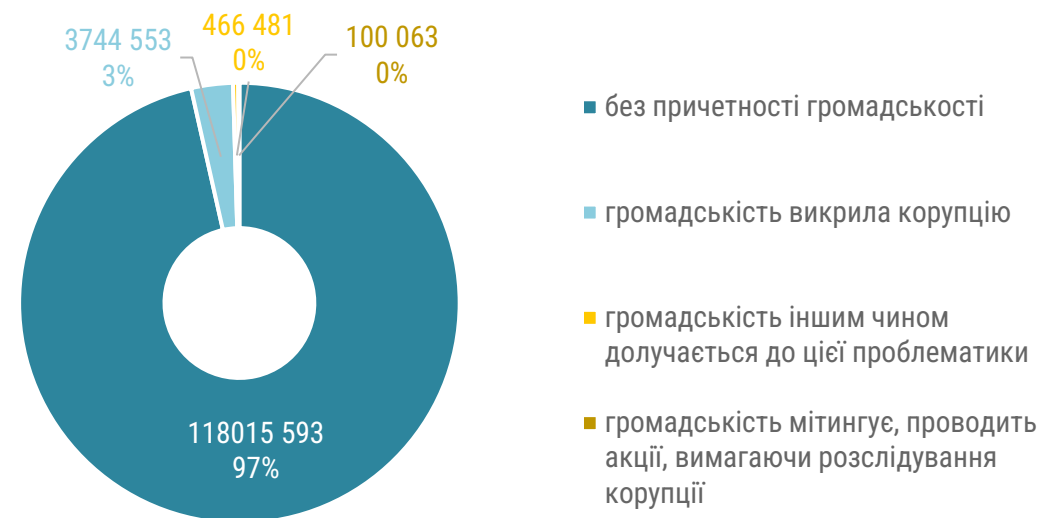
Так, журналісти Bihus.info провели розслідування про корупцію в київському метрополітені, після чого очільника установи було звільнено. Журналісти NV Бізнес писали про корупцію на закупівлях харчів для Міноборони. Також помітні в Телеграмі масові звинувачення в корупції проти юристки Гутовської, що виводить гроші за кордон сумнівними каналами (поширює СтопКор), а також аналогічні закиди щодо ректора КНУ імені Т.Шевченка В.Бугрова (посилання на інформацію від Слідство.Інфо, поширення проросійськими телеграм-каналами).

Громадський рух Маніфест-42 постійно робив заяви з закликами припинити тиск на бізнес, дуже активно виступав проти затримання І.Мазепи й тиску на Київгуму: його заяви публікували авторитетні великі медіа, що працюють на бізнес-аудиторію.

Також громадські організації перевіряли декларації посадовців, шукали невідповідності та публікували свої висновки.

У ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ ГРОМАДСЬКІСТЬ БРАЛА УЧАСТЬ В РОЗКРИТТІ КОРУПЦІЇ ЧЕРЕЗ ЖУРНАЛІСТСЬКІ РОЗСЛІДУВАННЯ. ТАКОЖ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБИЛИ ЗАЯВИ ЩОДО КОРУПЦІЙНОГО ТИСКУ НА БІЗНЕС І ПЕРЕВІРЯЛИ ДЕКЛАРАЦІЇ ПОСАДОВЦІВ

Відносні частки повідомлень зі згадуванням громадськості, %
(Кількість контактів з аудиторією)

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ТОП ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

(Кількість публікацій)

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗВЕРТАЛИ УВАГУ НА ІСТОРІЇ З УТИСКАМИ БІЗНЕСУ, ПЕРЕВІРЯЛИ ДЕКЛАРАЦІЇ ПОСАДОВЦІВ

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. КОРУПЦІЯ І ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ

Зв'язок публікацій, присвячених корупції та її подоланню, з діджиталізацією (зокрема, із запровадженням е-послуг)

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

На діджиталізацію й надалі покладаються великі надії: вона допомагає подолати корупцію в найбільш вразливих напрямках. Розмитнення авто в Дії та реформа сервісних центрів МВС допомагають позбавитись обробок у цьому секторі. Створений чат-бот допоможе оперативно отримувати інформацію та реагувати на випадки корупції.

Активно обговорюється майбутній «кабінет військовозобов'язаного» та створення електронного реєстру призовників: сподіваються, що це допоможе знизити корупцію в ТЦК. Також створюються ІТ-рішення для регулювання постачань харчування для ЗСУ і запобігання подальшим скандалам на кшталт історії про «яйця по 17 гривень».

Також інформують, що в електронний реєстр вноситимуть дані про проходження лікарської комісії в ТЦК, теж для запобігання корупції в цьому напрямку: особливо багато рішень про непридатність було на Рівненщині, на ці ТЦК – особлива увага.

Іноземні спікери дуже оптимістичні щодо подолання корупції через діджиталізацію в Україні, згадуються успішні кейси, як-от електронні декларації й система Prozorro, що сприяли зниженню корупційних схем і доходів.

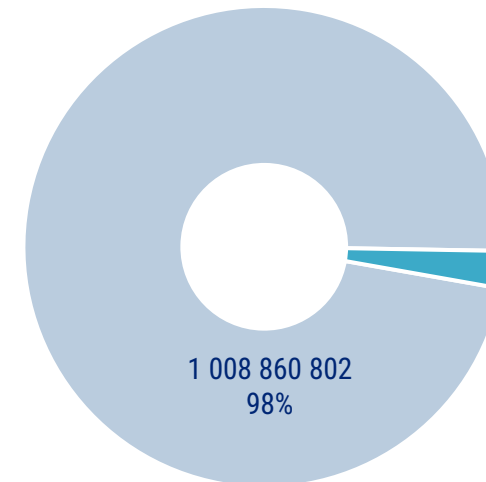
Міністр цифрової трансформації М.Федоров повідомляв, що створюється система для моніторингу тиску на бізнес. Втім, новина в медіа сприймається суперечливо. З одного боку – з оптимізмом, що система буде працювати; з іншого – зі скепсисом, що тиск на бізнес досі значний.

З великою надією говорять про електронну митницю та електронні дозволи на експорт, які перевірятиме система замість людини, що допоможе зменшити корупцію на одному з найбільш уражених нею напрямків державної роботи в Україні.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СПРИЙМАЄТЬСЯ ДОСІ ЯК ОДИН ІЗ НАЙКРАЩИХ СПОСОБІВ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ, ЗОКРЕМА В НАЙБІЛЬШ УРАЖЕНИХ НЕЮ НАПРЯМКАХ – НА МИТНИЦІ ТА В ТЦК

Частка повідомлень,
у яких зафіксовано зв'язок
корупції та діджиталізації

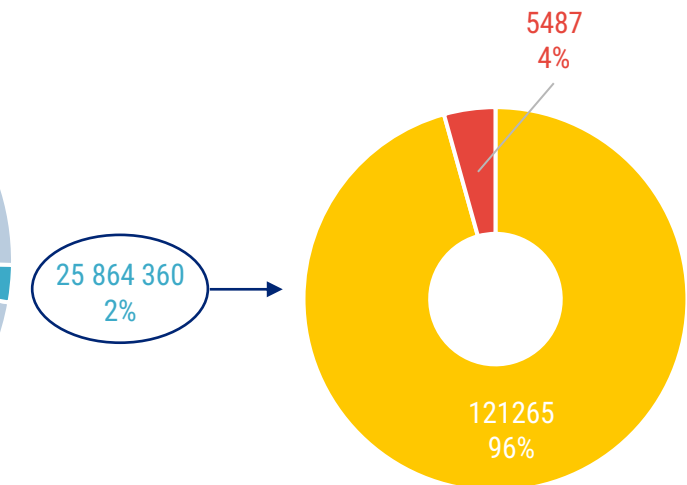
Кількість контактів з аудиторією

- немає зв'язку з діджиталізацією
- є зв'язок з діджиталізацією

Міра подолання корупції в тих
повідомленнях про конкретні
випадки корупції, в яких зафіксовано
зв'язок корупції та діджиталізації

Кількість повідомлень

- корупція в процесі подолання
- корупція безкарна, потребує подолання

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. СУДЖЕННЯ ПРО КОРУПЦІЮ ТА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЮ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

(кількість публікацій)

ПОМІТНЕ МІСЦЕ ПОСІЛА ТЕМА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ У ЗСУ В КОНТЕКСТІ ОБГОВОРЕННЯ ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ І СТВОРЕННЯ КАБІНЕТУ ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНОГО. ВТІМ, КЛЮЧОВИМ НЬЮЗМЕЙКЕРОМ СТАЛО МВС ЗАВДЯКИ РЕФОРМУВАННЮ СЕРВІСНИХ ЦЕНТРІВ І ЗАПРОВАДЖЕННЮ ЧАТБОТУ

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА КОРУПЦІЮ

(кількість публікацій)

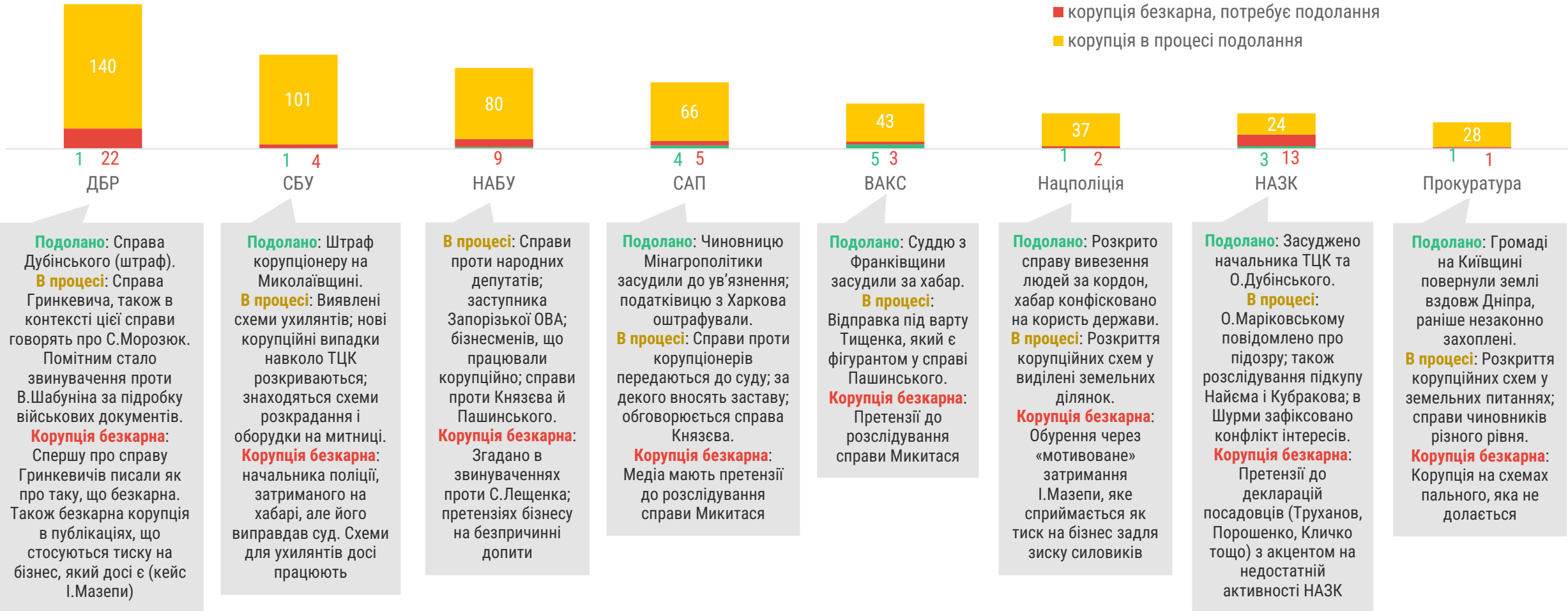

СЕРЕД ПРОРОСІЙСЬКИХ ТА ПАРТІЙНИХ ОПОЗИЦІЙНИХ СПІКЕРІВ ПОМІТНИЙ ЗВИЧНИЙ ТРЕНД НА ПОКЛАДАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАГАЛЬНУ СИТУАЦІЮ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ ОСОБИСТО НА ПРЕЗИДЕНТА ЗЕЛЕНСЬКОГО, МЕНШОЮ МІРОЮ ЗГАДУЮТЬ ЙОГО ОФІС АБО ПОМІЧНИКІВ А.ЄРМАКА. ТАКОЖ ЗАФІКСОВАНА ІНФОРМАЦІЙНА АТАКА ПРОТИ С.ЛЕЩЕНКА

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ОРГАНИ, ЗАЛУЧЕНІ ДО БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

(кількість публікацій)

■ корупцію подолано
■ корупція безкарна, потребує подолання
■ корупція в процесі подолання

АБСОЛЮТНО ПРЕВАЛЮЄ ФРЕЙМІНГ «КОРУПЦІЯ В ПРОЦЕСІ ПОДОЛАННЯ». НАЙПОМІТНІША ЧАСТКА НАРІКАНЬ НА БЕЗКАРНІСТЬ КОРУПЦІЇ (ТРЕТИНА ПУБЛІКАЦІЙ) ЗАФІКСОВАНА ЩОДО НАЗК: ЗВІТНИЙ ПЕРІОД ПРИПАВ НА ЗАВЕРШЕННЯ ТЕРМІНУ ДЕКЛАРУВАННЯ СТАТКІВ, А ОТЖЕ СПРИЧИНІВ СЕРІЮ ОГЛЯДІВ У МЕДІА І СОЦМЕРЕЖАХ ДЕКЛАРАЦІЙ ПОЛІТИКІВ І ПОСАДОВЦІВ ІЗ НЕГАТИВНИМИ ВИСНОВКАМИ

ЗМІ. КЛЮЧОВІ СПІКЕРИ З ТЕМИ КОРУПЦІЇ

(кількість повідомлень)

З ТОЧКИ ЗОРУ ТАКТИЧНИХ ШЛЯХІВ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ НОВІ ІДЕЇ ПРОПОНУВАВ Д.МАЛЮСЬКА (МОБІЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ ЗА КОРУПЦІЮ). ПРЕЗИДЕНТ В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ ТА НАРОДНА ДЕПУТАТКА А.РАДІНА КОМЕНТУВАЛИ ПРОБЛЕМИ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ. АКТИВНІСТЬ МІНІСТРА ОБОРОНИ БУЛА ЗУМОВЛЕНА СКАНДАЛЬНІСТЮ МО В ПОПЕРЕДНІЙ ПЕРІОД

ЗМІ. КЛЮЧОВІ СПІКЕРИ З ТЕМИ КОРУПЦІЇ

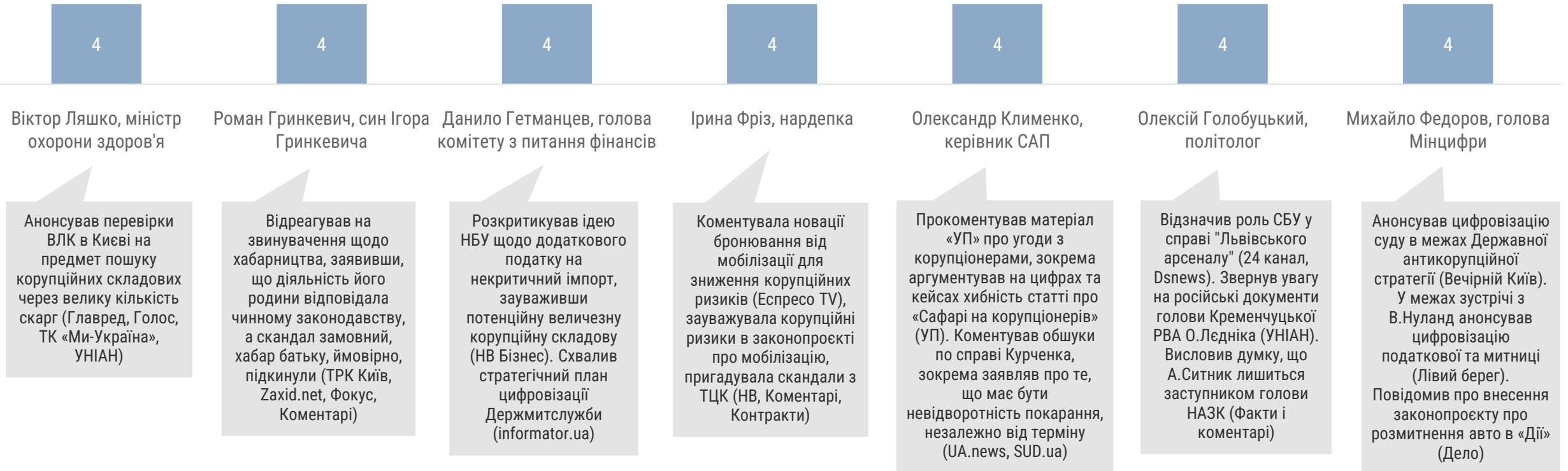
(кількість повідомлень)

ДЛЯ ДРУГОЇ ЧЕРГИ ТОП-СПІКЕРІВ ТАКОЖ ОСНОВНИМИ ПРИВОДАМИ КОМУНІКАЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ БУЛИ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ (В.СЮМАР, Є.КРАВЧУК) ТА СПРАВА ГРИНКЕВИЧІВ. ОСТАННЮ КОМЕНТУВАВ ДУЖЕ ШИРОКИЙ СПЕКТР ПОСАДОВЦІВ (ОКРІМ В.ПОЛОВЕНКА З МІНОБОРОНИ, ТАКОЖ ГЕНПРОКУРОР А.КОСТІН, ГОЛОВА ЛОВА М.КОЗИЦЬКИЙ). ДОСИТЬ ГУЧНО ЛУНАЛА ВИМОГА ЄС ЩОДО ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ ЗАДЛЯ ВСТУПУ ДО ЄВРОСОЮЗУ

ЗМІ. КЛЮЧОВІ СПІКЕРИ З ТЕМИ КОРУПЦІЇ

(кількість повідомлень)

ВПАДАЄ У ВІЧІ, ЩО ДО ПЕРЕЛІКУ КЛЮЧОВИХ СПІКЕРІВ З ТЕМИ КОРУПЦІЇ ПОТРАПИЛИ МАЙЖЕ ВИНЯТКОВО ПРЕДСТАВНИКИ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ, УРЯДУ, ПАРЛАМЕНТУ ТА ІНШИХ ОФІЦІЙНИХ УСТАНОВ. НАТОМІСТЬ ГОЛОС ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ ЛУНАВ СЛАБШЕ, НІЖ ЗАЗВИЧАЙ: МЕДІА ЗВЕРНУЛИ УВАГУ ЛИШЕ НА ЗАЯВИ ЖУРНАЛІСТА Ю.НІКОЛОВА ЧЕРЕЗ ВТОРГНЕННЯ ДО ЙОГО ПОМІШКАННЯ; ТАКОЖ РОЗІЙШЛИСЯ МІРКУВАННЯ ПОЛІТИЧНОГО ЕКСПЕРТА О.ГОЛОБУЦЬКОГО. ПОМІТНО ВТРАТИВ ПОЗИЦІЇ ПОРІВНЯНО З 2023 РОКОМ І ГОЛОС МІНІСТРА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

СОЦМЕРЕЖІ. КЛЮЧОВІ ДЖЕРЕЛА З ТЕМИ КОРУПЦІЇ

(кількість публікацій)

СЕРЕД ТОП-8 ДЖЕРЕЛ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ СІМ МАЮТЬ ВЕЛЬМИ СУМНІВНУ РЕПУТАЦІЮ. ЗДЕБІЛЬШОГО ЦЕ ПРОРОСІЙСЬКІ TELEGRAM-КАНАЛИ, ЩО В РІЗНИХ КОНТЕКСТАХ ПРОСУВАЮТЬ РИТОРИКУ ЗАСИЛЛЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ. ВОНИ МАСОВАНО АТАКУВАЛИ П.ПОРОШЕНКА, ЗВИНУВАЧУЮЧИ В СПРИЯННІ КОРУПЦІЇ Й РОЗВАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ, ПОКЛАДАЛИ НА НЬОГО НЕГОТОВНІСТЬ КРАЇНИ ДО ВІЙНИ (ОДНОТИПНІ ПОСТИ БУЛИ ПРИСУТНІ У ВСІХ ГОЛОВНИХ КАНАЛАХ СЕГМЕНТУ). ОКРЕМІ КАНАЛИ БРАЛИ УЧАСТЬ В АТАЦІ НА А.ЖУМАДІЛОВА, НАМАГАЮЧИСЬ ТЛУМАЧИТИ ЙОГО РЕФОРМУ В ЗАКУПІВЛЯХ МО ЛЕДЬ НЕ ЯК ПОБУДОВУ ВЛАСНИХ СХЕМ

СОЦМЕРЕЖІ. КЛЮЧОВІ ДЖЕРЕЛА З ТЕМИ КОРУПЦІЇ

(кількість публікацій)

УКРАЇНСЬКІ TELEGRAM-КАНАЛИ ДЕЩО ПОСТУПИЛИСЯ В УВАЗІ ДО ТЕМИ КОРУПЦІЇ ПРОРОСІЙСЬКИМ. НА ВІДМІНУ ВІД ОСТАННІХ, ВОНИ СТАРАННО ПРОСУВАЛИ РИТОРИКУ ПРО УСПІХИ У БОРТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ, ПІДТРИМУЮЧИ ХВИЛІ НЕГАТИВУ ЩОДО ОКРЕМИХ ФІГУРАНТІВ СПРАВ. ОПОЗИЦІЙНИЙ БЛОГЕР М.ОЛЕШКО АТАКУВАВ І ВЛАДУ, І ЖУРНАЛІСТІВ, І ВОЛОНТЕРІВ, АПЕЛЮЮЧИ РАДШЕ ДО ЕМОЦІЙ, АНІЖ ДО ФАКТІВ

СОЦМЕРЕЖІ. КЛЮЧОВІ ДЖЕРЕЛА З ТЕМИ КОРУПЦІЇ

(кількість публікацій)

УКРАЇНСЬКІ АВТОРИ ПИЛЬНУВАЛИ ЗА РОЗВИТКОМ СПРАВИ ГРИНКЕВИЧІВ, А ТАКОЖ РОЗКРИТТЯМ НОВИХ КОРУПЦІЙНИХ СПРАВ. ВЕТЕРАН І БЛОГЕР О.СИМОРОЗ ТОТАЛЬНО КРИТИКУВАВ ЧИНОВНИКІВ, ПО СУТІ СКОЧУЮЧИСЬ ДО РОСІЙСЬКОГО НАРАТИВУ ПРО ЗАГАЛЬНУ КОРУМПОВАНІСТЬ УКРАЇНИ. І.ГЕРАЩЕНКО ТАКОЖ СТАВИЛА ПІД СУМНІВ АНТИКОРУПЦІЙНІ ІНІЦІАТИВИ ВЛАДИ, ВБАЧАЮЧИ В НИХ СПОСІБ ПОСИЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА СУСПІЛЬСТВОМ

СОЦМЕРЕЖІ. КЛЮЧОВІ ПРОРОСІЙСЬКІ ДЖЕРЕЛА

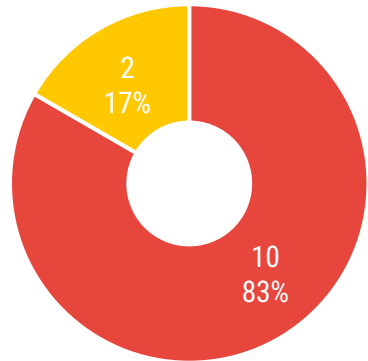
ПРОРОСІЙСЬКІ РЕСУРСИ (МАЙЖЕ ВИНЯТКОВО TELEGRAM-КАНАЛИ) ПОШИРЮВАЛИ БАЗОВІ ЗАНЕПАДНИЦЬКІ МЕСЕДЖІ ПРО ТОТАЛЬНУ КОРУПЦІЮ, ПРОБЛЕМИ ЧЕРЕЗ ЦЕ З ПАРТНЕРАМИ – АЛЕ В КОНТЕКСТІ РЕАЛЬНИХ KEYCIB. ЛИШЕ ОКРЕМІ ПРОПАГАНДИСТИ (Д.ВАСИЛЕЦЬ) ВКИДАЛИ ВІДВЕРТУ КОНСПІРОЛОГІЮ НА КШТАЛТ «КОРУПЦІЇ ЗА ВНЕСЕННЯ ДО СПИСКІВ НА ОБМІН ПОЛОНЕНИМИ»

СОЦМЕРЕЖІ. ПРОРОСІЙСЬКІ ДЖЕРЕЛА. КЛЮЧОВІ СУДЖЕННЯ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

Міра подолання корупції

(кількість повідомлень серед тих, в яких йдеться про конкретні випадки корупції)

- корупція безкарна, потребує подолання
- корупція в процесі подолання

Ключові судження про корупцію

(кількість контактів з аудиторією)

- Меседжі про результативність та перспективність боротьби з корупцією
- Меседжі про неподоланність корупції і марність боротьби з нею

Загальна риторика (здебільшого **Резидент і Легитимний**, сукупно 45%) про тотально корумповану владу, кумівство, обладки не лише серед цивільних, а й серед військових. Заяви про демотивацію тих, хто на фронті, через корупцію, нерозуміння, за що воювати; про зв'язок між військовими невдачами й корупцією (**А.Шарій**)

Опис конкретних історій з причетністю певних суб'єктів до збагачення – здебільшого Міноборони і крадіжок у військовій сфері. Кілька постів присвячено поверненню К.Тимошенка в радники МО, попри корупцію (**ЗеРада, Легитимний**).

Такий висновок зробила **Д.Панченко** в сюжеті про системну корупцію, акцентуючи увагу на окремих постатях (як С.Лещенко)

Серія постів про перевірки в Пентагоні за фактом виявленої корупції при передачі зброї в Україну, а саме – 57 проваджень (**А.Шарій, Резидент, Легитимний, російське державне РІА Новості**)

Тези про кризу легітимності влади, обман населення (щодо антикорупції та верховенства права), спроби «підкупити» В.Залужного після звільнення (**А.Шарій, ЗеРада, Легитимний**)

А.Шарій зреагував на звільнення судді В.Князева під заставу, попри його хабар, **Д.Панченко** – про зміну одних корупціонерів у владі на інших

Реакція трьох ключових каналів (**Резидент, ЗеРада, Легитимний**) на історію з прослуховуванням Bihus.info, тези про свідомі викиди, завчасну підготовку ОП до стеження за медіа

Водночас **Легитимний** заявляв про роботу російських ІПСО («Дев'ятий вал») для дискредитації України на Заході, закидав навіть С.Шустеру участь у ній: мовляв, РФ маніпулює темою корупції

ЧАСОМ ПСЕВДОУКРАЇНСЬКІ РЕСУРСИ ДОЗВОЛЯЛИ СОБІ ІНФОРМУВАННЯ ПРО НІБИТО РОСІЙСЬКІ ІПСО ЩОДО КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ. АЛЕ ЗДЕБІЛЬШОГО ВОНИ ПРОСУВАЛИ ТЕЗИ, ЩО КОРУПЦІЯ Є, ВОНА БЕЗКАРНА, І ВЛАДА В НІЙ ЗАГРУЗЛА. ЕПІЗОДИЧНО ВОНИ ТАКОЖ ДОЄДНУВАЛИСЯ ДО ТЕМИ ТИСКУ НА ЖУРНАЛІСТІВ

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ДИНАМІКА ЗГАДУВАННЯ ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ

МЕДІА-
ПОРТРЕТ

ПРОЦЕДУРНІ МОМЕНТИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ ПРИВЕРНУЛИ МЕНШУ УВАГУ, НІЖ СКАНДАЛ ІЗ ТИСКОМ НА ЖУРНАЛІСТІВ-РОЗСЛІДУВАЧІВ, ЯКІ Й Є СЕРЕД ОСНОВНИХ ВИКРИВАЧІВ

(кількість публікацій)

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ КОРУПЦІЇ В РІЗНИХ ТИПАХ ЗМІ

Співвідношення між інтернет-ЗМІ, друкованими виданнями, телебаченням та радіомовленням

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

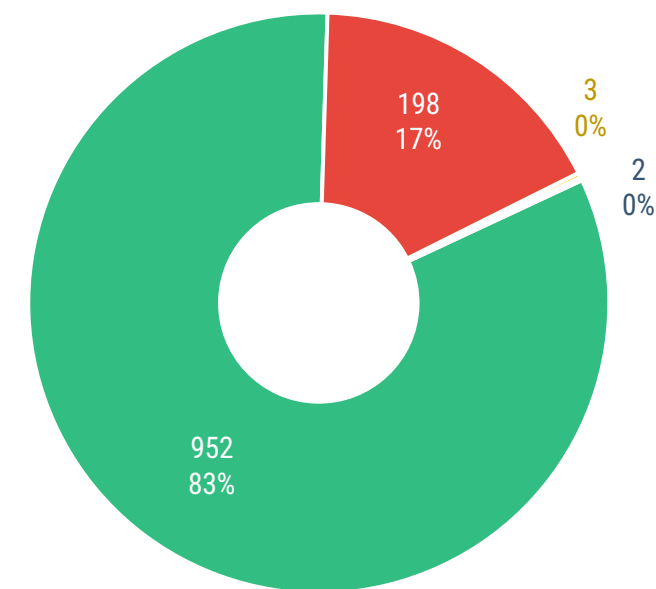
Онлайн-ЗМІ продовжують бути найчисельнішим сегментом, проте **ТБ** й надалі генерує основне охоплення (понад 86%), **преса** та **радіо** забезпечували разом близько 1% з загального охоплення. На ТК тривають тенденції 2023 року, коли в межах телемарафону переважала позитивніша риторика, а в опозиційних ТК та на ТРК Київ – критична. «Єдині новини» були уважні до повернення декларування й виконання термінів подання декларацій (коментував О.Новіков); збереження досить позитивних оцінок з боку європейських партнерів прогресу в боротьбі з корупцією; виконання Україною умов для траншу ЄС; з-поміж резонансних справ найбільше уваги надали Гринкевичам. Більше негативу сформовано довкола викриття В.Брагінського (з наголосом, що це сталося завдяки журналістам-розслідувачам, а не антикорупційним органам), а також через розголос про корупційні ризики законопроекту про мобілізацію.

Три чверті повідомлень опозиційних ТК були негативними. Їхня значна частка припала на обговорення законопроекту про мобілізацію (41 повідомлення). Апелювали до корупційних ризиків щодо неправомірного відбору транспорту, призову, ВЛК, скасування низки винятків, а також критикували «турборежим» розгляду законопроекту, попри окреслені ризики. Загалом опозиція пов'язувала засилля корупційних скандалів з демотивацією населення йти до війська; впливом на підтримку західних партнерів. Корупцію вони називали «нашою великою бідною», ставили її в один ряд зі своєю профільною темою утисків свободи слова, апелювали до сорому влади перед ветеранами, які «прийдуть, а тут корупція, мародерство і популізм». Питання корупції фігурувало почасти в політичному дискурсі, в межах якого опозиція відчутно покладала відповідальність на центральну владу за недостатні зусилля. Помітно, що наявні викриття не ставали аргументами на користь успішності боротьби з корупцією.

В **онлайнні** позитивних повідомлень більше, ніж негативних, хоч перевага і скоротилася (617 проти 314 повідомлень). Як і на опозиційних телеканалах, головним негативним інфоприводом став законопроект про мобілізацію, хоча в онлайн ЗМІ він висвітлювався більш стримано й менш емоційно. Питання стосувались економічного бронювання, дотримання прав людини та висновків Антикорупційного комітету ВРУ. Найбільш подразливими лишалися справи, пов'язані з МО – кейс Гринкевичів, спроби подолання корупції на закупівлях харчів (із буксуванням тендерів). Втім, варто зауважити, що наразі вже критикували не умовно центральну владу, а заскоружливість схем, з якими намагається боротись А.Жумаділов. Серед сонму ключових ЗМІ помітний також поділ на дві сфери прихильності: прихильніші до провладної лінії щодо прогресу в боротьбі з корупцією та опозиційні, але з різним фокусом: якщо «НВ» прискіпливо стежило за справою І.Мазепи з риторикою про неправомірні дії правоохоронців, то «Цензор» концентрувався на питаннях корупції в МО та корупційних зв'язків О.Татарова.

ІНТЕРНЕТ ЗМІ ЗАБРАЛИ ПОНАД 80% ЗА КІЛЬКІСТЮ ПОВІДОМЛЕНЬ З ОБГОВОРЕННЯМ КОРУПЦІЇ, ПРОТЕ ЗА ОХОПЛЕННЯМ АВДИТОРІЇ З ТАКОЮ САМО ПЕРЕВАГОЮ ГОРУ ВЗЯЛО ТЕЛЕБАЧЕННЯ – НА НЬОГО ПРИПАЛО 86% КОНТАКТІВ З АВДИТОРІЄЮ

(кількість повідомлень)

■ Інтернет ЗМІ ■ ТБ ■ Преса ■ Радіо

ЗМІ. ТИПИ МАТЕРІАЛІВ

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

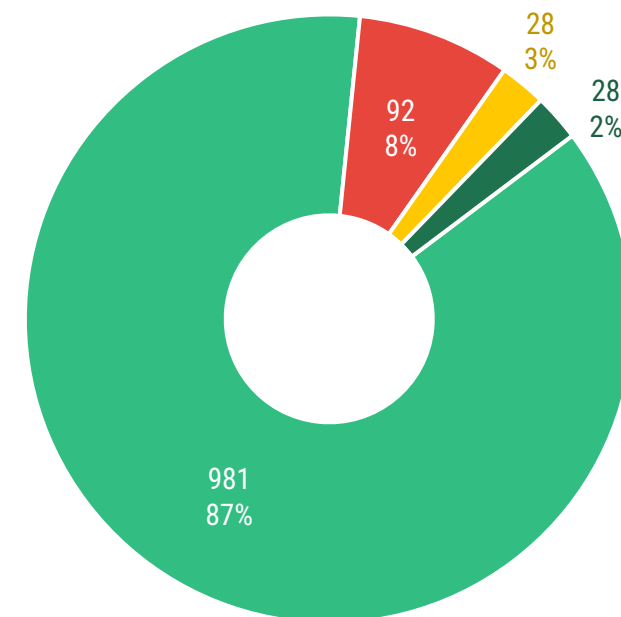
Новинний формат продовжує бути найпопулярнішим у висвітленні корупції: найбільше меседжів, зокрема позитивних, генерували повідомлення про викриття посадовців на корупції (С.Пашинського, О.Дубінського, ексголів ВЛК, митників), бізнесменів (беззаперечний лідер – І.Гринкевич); а також щодо цифровізаційних ініціатив органів влади. Діаметрально протилежна ситуація склалася довкола законопроекту про мобілізацію: в новинах чітко закріпилося судження про те, що проєкт містить корупційні ризики, здебільшого – без уточнення, які саме. Опозиція додавала побоювання через те, що він порушує інші права. Відтак кількісними лідерами за негативом були ТК Прямий, ТК Київ, ТК Еспресо, а лідерами за позитивом – Суспільне, Укрінформ, Інтерфакс, Zaxid.net, 24 канал. Тема важливості боротьби з корупцією для вступу в ЄС зійшла з топ-5 тем обговорення, наразі це згадувалося лише в межах умов переговорних рамок та загальних тез. У межах цього типу матеріалів також було досить багато риторики опозиційних ЗМІ про загальну корумпованість української влади, відсутність візонерства в боротьбі з корупцією, корумпованість і водночас вимоги пожертви від українського народу. Дісталось й антикорупційним органам (не лише від суто опозиційних медіа, а й від ділових) – за справу І.Мазепи. Загалом, варто зазначити, що негативного висвітлення діяльності антикорупційних органів спостерігалось більше, ніж позитивного, особливо в опозиційних ЗМІ, серед бізнесових медіа найбільш негативно налаштований Forbes Україна, інші ЗМІ цієї категорії намагаються зберігати рівновагу у висвітленні роботи антикорупційних органів.

Аналітичні статті продовжував найбільше продукувати «Цензор», особливо щодо мобілізації, реформи закупівель у МО, а також – щодо кандидатів на посаду очільника НАЗК. Проте в межах низки їхніх статей корупція згадана побіжно та більше як «загальне місце» в межах критики влади. У межах цього формату також багато писав матеріалів «Укрінформ» – щодо дипломатичних перспектив України (боротьба з корупцією згадувалась як загальна умова) або ж у межах висвітлення даних соціопитувань, де вона названа однією з умов перемоги РФ у війні. Однією з ключових комунікацій варто зазначити відповідь О.Клименка на статтю «Української правди» «Сафарі на корупціонерів», де він на конкретних кейсах і цифрах довів тезу, що співвідношення кількості укладених угод про визнання винуватості з кількістю переданих до суду справ у 2023 році значно не зросло.

Серед **розслідувань** найбільш резонансним стало викриття кейсу про купівлю готелів у Хорватії Т.Глиняною, фігуранткою справи про «яцтя по 17» – у онлайн-новинах ЗМІ; а ось викриття журналістів Bihus.Info щодо статків В.Брагінського потрапило вже в національний марафон. **Репортажі** присутні були переважно в телеформаті, у пов'язаних з війною темах суттєво більшою була частка негативу, але переважно в опозиційних ТК; корупція згадувалась у загальних міркуваннях, але в темах, пов'язаних із закупівлями в МО, а також у межах критики влади – наприклад, щодо декларацій окремих депутатів (В.Столар).

У ВИСВІТЛЕННІ КОРУПЦІЇ ЗНАЧНО ЧАСТІШЕ МЕДІА ПОЧАЛИ ВИКОРИСТОВУВАТИ НОВИННИЙ ФОРМАТ, АНІЖ ФОРМАТ АНАЛІТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ВІДНОСНО 2023 РОКУ. 60% НОВИН МАЛИ ЗВ'ЯЗОК З ВІЙНОЮ І СТОСУВАЛИСЯ МОБІЛІЗАЦІЇ, ЗАКУПІВЕЛЬ ТА ВЛК

(Кількість повідомлень)

■ новина ■ аналітична стаття ■ розслідування ■ репортаж

ЗМІ. ТОП ЗМІ ЗА ВИСВІТЛЕННЯМ КОРУПЦІЇ

(Кількість повідомлень)

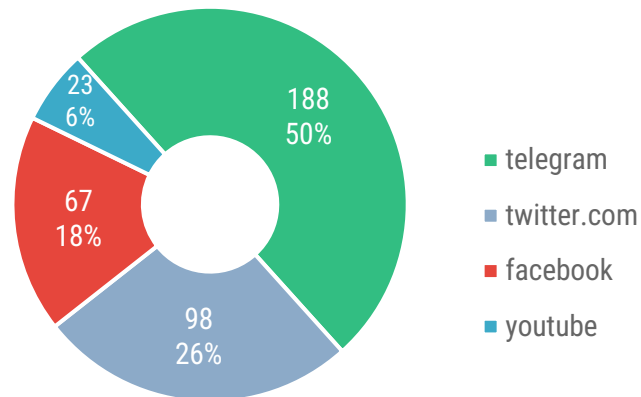

РИТОРИКА ВІДНОСНО КОРУПЦІЇ КОРЕЛЮЄ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ СТАВЛЕННЯМ МЕДІА ДО ВЛАДИ: ПРИХИЛЬНІ ДО ПЕВНИХ ПОЛІТСИЛ ОПОЗИЦІЙНІ ТЕЛЕКАНАЛИ, ДО ЯКИХ НАЛЕЖИТЬ Й ТРК КИЇВ, КОНЦЕНТРУВАЛИСЯ НА НЕГАТИВІ ЩОДО ЗАСИЛЛЯ КОРУПЦІЇ; КРИТИЧНО НАЛАШТОВАНІ УМОВНО ОБ'ЄКТИВНІ МЕДІА (ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ, ЦЕНЗОР) ОЦІНЮВАЛИ ЯК НЕДОСТАТНЮ БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ, АЛЕ ДОСИТЬ ПОЗИТИВНО ВИСВІТЛЮВАЛИ РОБОТУ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ; ІНШІ НОВИННІ САЙТИ СЛІДУВАЛИ ПОЗИТИВНІЙ ДЕРЖАВНІЙ РИТОРИЦІ ПРО ПРОГРЕС В АНТИКОРУПЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

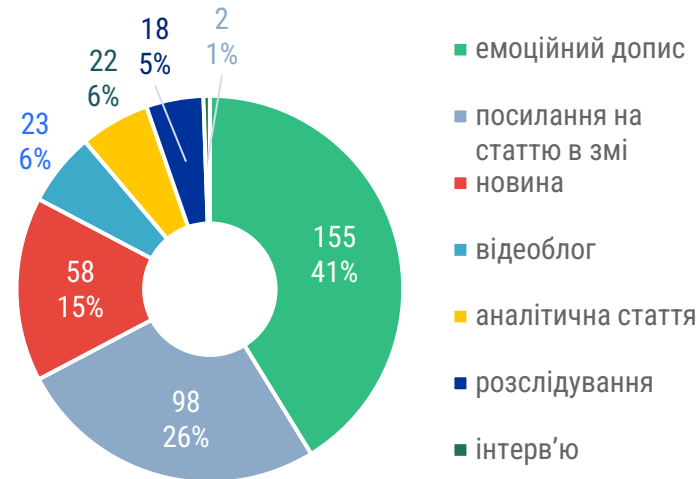
РОЗПОДІЛ УВАГИ ЗА СОЦМЕРЕЖАМИ ТА ТИПОМ ДОПИСІВ

(Кількість повідомлень)

Соцмережі

Тип повідомлення

У ВСІХ ТИПАХ СОЦМЕРЕЖ НАЙПОПУЛЯРНІШИМ БУЛО ОБГОВРЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ КОРУПЦІЇ, ЯКЕ БАЗУВАЛОСЯ НА ПОВІДОМЛЕННЯХ ЗМІ. ПРИКМЕТНО, ЩО УКРАЇНСЬКІ МЕДІА НАБАГАТО ЧАСТІШЕ ПОСИЛАЮТЬСЯ НА ОФІЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА, ПСЕВДОУКРАЇНСЬКІ РЕСУРСИ ПОСИЛАЮТЬСЯ ЗДЕБІЛЬШОГО НА НЕОФІЦІЙНІ ЗАХІДНІ ЧИ АНТИУКРАЇНСЬКІ. У TWITTER ТА FACEBOOK БІЛЬШ ПОПУЛЯРНИМ Є ФОРМАТ ЕМОЦІЙНИХ ДОПИСІВ ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ КОРУПЦІЇ

КОМЕНТАР ЦЕНТРУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ

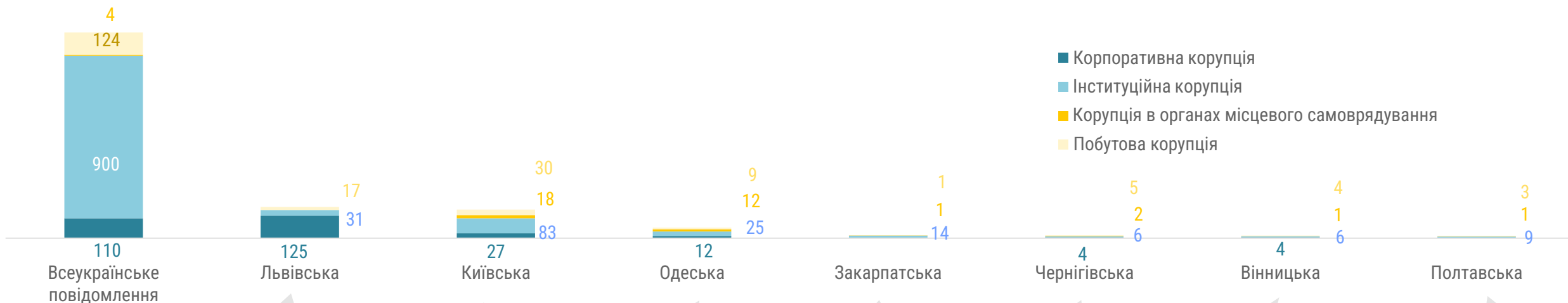
У **Telegram** майже 40% повідомлень базувалися на повідомленнях українських ЗМІ. При цьому в українських каналах сукупно переважала більш позитивна тональність щодо успіхів у боротьбі корупцією, натомість у проросійських – негативна. Всі публічні справи щодо корупції в таких пабліках інтерпретувались як підтвердження наявності корупції. Також у проросійських та псевдоукраїнських каналах був популярним формат емоційного допису (трійка лідерів – Резидент, Легитимний, ЗеРада), які всіляко просували риторику про те, що владі вигідна війна, вона наживається на війні та збагачується на міжнародній допомозі. Варто також зауважити, що вищезначена трійка каналів найбільше продукувала повідомлень у форматі нібито аналітичних статей, але побудованих на чутках та «#раскладках», посилаючись або на анонімні джерела, або на сумнівних експертів типу О.Жданова. У **Twitter** найпопулярніший формат – емоційний допис, 60% з яких були негативні.

Основний фокус – справа Гринкевичів, а також корупція, пов'язана з війною (хабарі за перебування в тилу, хабарі за перетин кордону, у ТЦК тощо). Також ЗМІ поширювали свої статті у Twitter-акаунтах (NGL.media, Hromadske, ZN.ua, Цензор), більшість матеріалів мала чіткий зв'язок з війною, оскільки це було висвітлення або справи Гринкевичів, або кейсу А.Козловського, або претензій щодо тендерів з постачання харчів до ЗСУ. У **Facebook**, як і у Twitter, формат емоційних дописів був найбільш популярний і також – найбільш негативний за тональністю. Частина дописів були радше емоційними вигуками («коли ми вже поборемо корупцію»; урівняння корупції зі спортивною риболовлею «зловили, показали, зважили, відпустили»), а частина – просто негативом до влади, яка нібито не збирається вигравати війну. З конструктивних новин найбільш зрезонував кейс з викриттям СБУ «схем для ухлянтів» – завдяки сторінці Служби у Facebook. На **YouTube** помітну позицію займають відеоблоги Діани Панченко, які масово просувають риторику про те, що «влада краде, люди воюють», і загалом заряджені на емоційну критику чинної влади України.

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ТИПИ КОРУПЦІЇ В РОЗРІЗІ РЕГІОНІВ

(Кількість повідомлень)

Інституційна корупція – великі випадки корупції, корупція під час мобілізації, в ЗСУ, з земельними ділянками; **корпоративна** – схеми корупції на митниці, контрабанда, арешт І.Мазепи, тиск на бізнес; **самоврядна** – корупційні схеми в київському метрополітені; **побутова** – публікації про ухильантів

Інституційна – корупційні справи, пов'язані з ЗСУ; **корпоративна** – жваве обговорення справи Гринкевичів; **самоврядна** – чиновники Львова та митники, керівництво «Львівського Арсеналу»; **побутова** – ухильанти, що тікають від мобілізації різними способами

Інституційна – звинувачення проти Кличка; чиновники, спіямані на хабарях; **корпоративна** – в Києві зафарбовують графіті С.Морозюк; обурення тиском на бізнес; **побутова** – великі перевірки ВЛК, через значні порушення і повідомлення про корупцію

Інституційна – звинувачення проти чиновників різних рівнів за корупцію в різних сферах; **корпоративна** – в Одесі зловили Гринкевича; **самоврядна** – затримання заступника мера одного з міст; **побутова** – ухильанти та ті, хто намагався незаконно виїхати за кордон

Інституційна – митники вимагали хабарі з міжнародних перевізників; військом примушував будувати собі будинок; **корпоративна** – подробиці в справі Гринкевичів; **побутова** – ухильанти та ті, хто намагався незаконно виїхати за кордон

Інституційна – обшуки і вилучення грошей в колишнього голови Чернігівщини; **самоврядна** – депутат мобілізувався, отримував гроші, але на службі не був; **побутова** – ухильанти та ті, хто їм допомагав ухилитись від мобілізації

Інституційна – обладнання місцевих чиновників на товарах для військових; **самоврядна** – аналіз декларації мера; **побутова** – ухильанти та ті, хто їм допомагав ухилитись від мобілізації

Інституційна – місцеві чиновники та їхні незаконні справи; **самоврядна** – підприємці жаліються на чиновників; **побутова** – ухильанти та ті, хто їм допомагав ухилитись від мобілізації

СПРАВА ГРИНКЕВИЧІВ ОСОБЛИВО АКТИВНО ОБГОВОРЮЄТЬСЯ У ЛЬВІВСЬКИХ МЕДІА ЧЕРЕЗ ПОХОДЖЕННЯ РОДИНИ І В ОДЕСЬКИХ – ЧЕРЕЗ ЗАТРИМАННЯ ТАМ ОДНОГО З ГРИНКЕВИЧІВ

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ТИПИ КОРУПЦІЇ В РОЗРІЗІ РЕГІОНІВ

(Кількість повідомлень)

- Корпоративна корупція
- Інституційна корупція
- Корупція в органах місцевого самоврядування
- Побутова корупція

Запорізька

Волинська

Дніпропетровська

Харківська

Івано-Франківська

Хмельницька

Черкаська

Чернівецька

Інституційна – посадовців ОВА затримали на хабарі; **самоврядна** – заступника голови ОВА спіймали на хабарі та обрали йому запобіжний захід

Інституційна – місцевих чиновників затримали на хабарі; **самоврядна** – аналіз декларації голови ОВА; **побутова** – в автошколі давали хабарі; розкрито схеми виїзду ухильців за кордон

Інституційна – депутати відсилають своїх дітей за кордон; чиновники вимагають хабарі; **самоврядна** – в Кривому Розі брали відкати за будівництво укріплень; **побутова** – викриття схем ухильців

Інституційна – місцевих чиновників затримують на хабарях; **самоврядна** – землі незаконно роздали під дачі; **побутова** – в лікарнях оформлювали фіктивну інвалідність

Інституційна – затримали чиновників та суддю, задіяних у корупції; **самоврядна** – привласнення грошей на будівництві доріг; **побутова** – нелегальний виїзд за кордон ухильців

Побутова – викриття схем ухилення від мобілізації та схем перевезення ухильців за кордон

Корпоративна – розкриті схеми ухилення від ПДВ; **побутова** – нечесні ВЛК; затримання на хабарях; нові схеми ухилення від мобілізації

Побутова – викриття схем незаконного перетину кордону та схем ухилення від мобілізації

У ПРИКОРДОННИХ ОБЛАСТЯХ БІЛЬШЕ КОРУПЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВИЇЗДОМ УХИЛЯНТІВ ЗА КОРДОН; У РЕШТІ ОБЛАСТЕЙ УХИЛЯНТИ ЗНАХОДЯТЬ ІНШІ СХЕМИ НЕЗАКОННОГО УНИКНЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЇ

ЗМІ ТА СОЦМЕРЕЖІ. ТИПИ КОРУПЦІЇ В РОЗРІЗІ РЕГІОНІВ

(Кількість повідомлень)

- Корпоративна корупція
- Інституційна корупція
- Корупція в органах місцевого самоврядування
- Побутова корупція

Самоврядна – корупційна роздача земельних ділянок;
побутова – в Рівненській ВЛК найбільше рішень про непридатність по всій Україні, її мають перевірити

Інституційна – підозра в корупції колишньому голові ОДА;
корпоративна – місцевий бізнесмен на держзамовленні привласнив державні кошти; **побутова** – хабарі дорожній поліції

Інституційна – корупційні вимоги чиновників до перевізників;
корпоративна – тиск на підприємців у Миколаєві;
побутова – нові схеми для ухилянтів

Інституційна – посадовці розкрадали державні кошти;
самоврядна – справа проти відстороненого мера Сум; **побутова** – вимагання хабарів у військових

Побутова – затримали директора місцевого театру, який вимагав гроші за працевлаштування в театр

Побутова корупція – нові схеми ухилення від мобілізації

Самоврядна – Звинувачення проти заступників мера Маріполя у виданні без репутації

ПО ВСІХ РЕГІОНАХ ВАГОМА ЧАСТКА ВИКРИТОЇ КОРУПЦІЇ НА УХИЛЯНТАХ, МІСЦЕВОМУ БІЗНЕСІ ТА ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНКАХ

1. Початок 2024 року відзначився остаточним поверненням теми корупції до порядку денного українських медіа та соціальних мереж. При цьому, порівняно з 2023 роком, спостерігається зростання критичного сприйняття цього процесу як повільного, незадовільного, недостатнього. Відповідно до цієї тенденції зросла частка дописів і публікацій, в яких корупція описується як неподолана і неподоланна. В медіа доля таких публікацій наблизилася до чверті (22%), а в соціальних мережах і поготів до половини (49%). За весь 2023 рік було зафіксовано відповідно 5% і 29% таких повідомлень. Частка розповідей про успішні кейси подоланої корупції натомість лишається мінімальною.

2. Зростання частки песимістичних публікацій пояснюється, вочевидь, кількома причинами. Так, у соціальних мережах є дуже помітною комунікація популярних псевдоукраїнських каналів (сторінок), які цілеспрямовано просувають російський наратив про суцільну корумпованість України, розклад і занепад еліт, які наживаються на війні. По-друге, в умовах, коли бюджет за стану війни має гострий дефіцит й повинен передусім йти на покриття потреб війська, будь-які зловживання чи розкрадання чиновників сприймаються у суспільстві як віддалення перемоги й підігравання ворогу. По-третє, не слід скидати з рахунків і комунікацію політичної опозиції, яка схильна акцентувати на недоліках влади і в цьому сенсі далеко відійшла від неписаного правила, яким керувалася в 2022 році, – щодо непорушення тем, які можуть підважити внутрішній спокій.

3. Важливим висновком є те, що майже 60% повідомлень про корупцію містять зв'язок з війною та військовою

сферою. Війна просякнула життя суспільства. Й якщо, згідно з соціологічними опитуваннями, українці дедалі частіше називають корупцію, а не війну ключовою проблемою сьогодення, то слід розуміти, що ці дві теми насправді поєднані й нероздільні: подолання корупції розглядається як передумова перемоги. Й навпаки: корупція – надто в військовій сфері – виступає гарантом поразки.

4. На цьому тлі зовсім не дивно, що ключовим драйвером уваги за рахунок наявності прямого зв'язку з війною виступила справа родини Гринкевичів. Із 684 повідомлень у вибірці про конкретні корупційні випадки 154 присвячено саме цій родині, тобто 22,5%. Ще істотнішим було домінування цієї теми в межах обговорення корпоративної корупції (155 із 213 публікацій, або 72,8%). Разом з тим, слід констатувати, що Міноборони, яке в попередній період збирало найбільший блок негативу, спромоглося почасти позбутися негативного шлейфу й вийти на траєкторію, що веде до подолання проблем, зокрема, в закупівлях. Довіра до намірів справді змінити становище іще крихка – так, об'єктом постійних інформаційних атак був А.Жумаділов, керівник Оператора тилу. Втім, наразі суспільство спостерігає за змінами й реформами й дає посадовцям час проявити себе.

5. Ще одним проявом глибокої недовіри суспільства до дій правоохоронних і антикорупційних органів стала справа І.Мазепи. Якщо у справі Гринкевичів умовно об'єктивні медіа були цілком на боці ДБР, то в справі Мазепи запідозрили в діях Бюро вияв тиску влади на бізнес і стали в виразну опозицію. Вибудовування довіри потребуватиме цілеспрямованих зусиль, але подібні випадки, що

здаються необґрунтованими, можуть миттєво підважувати старання. В цьому ж контексті варто згадати й інші випадки, які оцінювалися суспільством як тиск – в даному разі на журналістів-розслідувачів (кейс Ю.Ніколова).

6. Вочевидь певний кредит довіри здорової частини суспільства одержав наразі новий очільник НАЗК, чие призначення дістало низку схвальних відгуків. Це дає шанс керівникові зміцнити перше враження дальшими діями.

7. Вочевидь, серед іншого, й через цю ротацію у звітний період НАЗК не було найпомітнішим антикорупційним органом, якщо йдеться про медіависвітлення. Про НАЗК згадували в контексті завершення періоду декларування й початку перевірок відповідності задекларованих і реальних статків посадовців. Проте найчастіше в ЗМІ фігурувало вже згадане ДБР, але також Служба безпеки України, НАБУ і САП. Періодично згадували й ВАКС (саме тут зафіксована певна частка успішних кейсів подолання корупції).

8. Прикметно, що серед ключових спікерів, яким надавали майданчик медіа в першому кварталі 2024 року, опинились здебільшого представники уряду, Верховної Ради та антикорупційних органів, натомість громадські діячі отримали меншу увагу, ніж минулого року (до топу потрапив лише згаданий журналіст Ю.Ніколов). Серед громадських організацій найбільшу активність виявив Центр протидії корупції. Втім, його діяльність переважно обмежувалась заявами (що, зрештою, пояснюється воєнним станом, за якого громадяни обмежені в своїх діях).